

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

**ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot language of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023
0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiĕxĕsts.

² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix;

³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiĭmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram;

⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon;

⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiĭmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiĭmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse;

⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omŭx'nin'a; ki David omŭx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiĭmmiuaie;

⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa;

⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias;

⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias;

¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias;

¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon;

¹² Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel;

¹³ Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor;

¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud;

¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob;

¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiĭmmiuök Jesus, anĭstau Christ.

¹⁷ David otsĭs'tsits'unoauai Abraham itsipuk' sŭpokosĭnimotseiiau ke'pitappiiu nĭssekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ĭtsits'unoauai David mats'itsipuksŭpokosĭmmotseiiau, matsĭsse'koputtsi; Christ omats'ĭtsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksŭpokosĭmmotseiiau matsĭsse'koputtsi.

¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isĭnni ũn'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksĭs'tsi, Joseph otak'okemattōsaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsĭm'istaaw.

¹⁹ Joseph om'i mokōm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mōk'aiitsĭnnikōttōsaie; osĭme'tsitān mōksĭsĭm'ianĭstŭpskoōsaie.

²⁰ Ki otai'ksĭmstāsaie, Satsit, Ap'ĭstotokiuāoto'tokatatsĭs otsipopōk'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstŭnnos Mary kōk'okemattosi, otse'kosatsok Atsĭm'iStaaw.

²¹ Ki ai'aksipokaiĭmmiuaie okku'yi, ki kitak'anĭstsĭnnikōttāu Jesus: tŭkkā, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauĕsts aiakitaikōmotse'piuax.

²² Itün'nitsiuaie mök'itsenüpanistösi Ap'istotokiuä otse'poawsists, ot-sipropheti itotse'poawsinėsts, ki an'imai,

²³ Satsik, mokök'iake ai'akopitappiiu, ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki ak'anistsinniköttsiuaie Emmanuel, ito'kisasattop Ap'istotokiuä ipokai'tappiïmmau.

²⁴ Joseph otsipuawk'si otso'kani, ün'niitsitappiiu Ap'istotokiuä oto'tokatatsis otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaie otokem'an:

²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiïsaie matpoksokamiu'atsaie: kinitšin'niköttsiuaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaiïsi Bethlehem, auösın'im Judæa, annists'isk ksistsiku'istsk, Herod otsitsinaipi, Satsik, mokök'ietappix umut'autstsiپی apinök'kuyi itsipuk'sipuiäu Jerusalem,

² An'iau, ün'an'ök manipok'auök Jews otsın'aimoaiuaie? Tükkä, annim' apinök'kuyi stai'tappiosı nitsino'unan okökatosim, ki nimut'otopinan nök'itauatsimmimösınan.

³ Herod omüx'ina otokh'tsisaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokönai'tappix iköno-nokap'aitsitamiuax.

⁴ Ikönaumoi'piüsax omük'atoiapiekuax ki ai'sınakix, süppoöttesattsuax Christ mök'itsipokaiïpiaie.

⁵ Ki an'istsiuaie, Bethlehem, Judæa istauösın'im, ün'nimaie; ün'anistappi prophet osın'aksın;

⁶ Ki ksęsto'a Bethlehem, Judæa istauösın'im, kimats'inükstsipuaia, Judah itsın'ax; Nin'auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akauökitsımau nitsitappim'ix Israel.

⁷ Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoöttesattsuax otsokap'inökuyisaie kökatosi.

⁸ Ki itüpüt'oköttsuax Bethlehem; kian'iu, kükko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ütskıtšinikokık nök'itsitotosi nök'it a tsım mım mosi.

⁹ Otokh'tsisau omüxina otan'iipiaie, itsıs'tapuiäu; ki satisk, anni'isk kök'atosiïsk otsitsinoauaiïsk umut'autstsiپی apinök'uyi otsitom'akoaiuaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitaupipiaie itots'iketsipuyiuaie.

¹⁰ Otsınno'össauaie kök'atosi, eks'kamük otse'tametüksuiai.

¹¹ Ki otaitsipıs'sau nap'ioyıs, Mary oksis'tsi ipınnu'yiauaie pokai'isk, ki innıssi'iau, ki itatsım'mımmiau: ki otaipasuk'inıssauęsts otakomütskotuksuauęsts, issak'okotsiuaie gold ki frankincense ki myrrh.

¹² Ap'istotokiuä papaukökianıstcsax mökstaiskıtotosau, noke'tsi mok-sokui itüp'akaiiau.

¹³ Ki otau'mattosau, satsık, Ap'istotokiuä sto'tokatatscs papauta'atsiuaie Joseph, an'isitouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki oksıs'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kıtak'otümanısto; tük'kä, Herod ai'akapsümmiuaie inük'sipokau möks'enitösaie.

¹⁴ Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksıs'tsi ki Egypt itüp'itappoiau:

¹⁵ Ki itau'puiuaie otai'ınsaie Herod, möksenüp'anıstosi Ap'istotokiuä otse'poawsın, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsıt' ütümäu noko'a.

¹⁶ Herod, otai'noösax mokök'ietappix otap'apıstotoyısax, eks'kaiıstsetükkiu, ki itüp'otoköttsuax (otsen'nakemix) Bethlehem

ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sők'umappix ikön'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sők'umappix mat'okönainittsiauax, umut'otksinippi otsokap'süppoötsesattūsax mokök'ietappix.

¹⁷ Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi,

¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aïm'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asüniu ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tükkä, itsen'iau.

¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiua oto'tokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie.

²⁰ An'istsiuaiie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä ini'au anniks'isk ap'üssummiiskaie otsipai'tappiisinni.

²¹ Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksīs'tsi, ki Israel istauösin'im ito'to.

²² Ki otokh'tsissi Archelaus otau'atsuaiitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokiua otsipapuanistosaie, Galilee itanis'tüpitappo:

²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yi; mökenüpanistosaie prophetix otan'ipiix, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itüs'-ksinimatstokiu,

² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im istsin'naiisinni asttsiu'.

³ Am'auk annök' matap'puiök Isaiah prophet an'iu Nitsitappiuä ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests.

⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki itsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu.

⁵ Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix mat'okönitautakax.

⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'istop), otsit'üstapinopiix, ki ot-sauum'itsitappiisuests aïinüp'anistomiauests.

⁷ Ki otsinno'össax otas'taaiissax akai'tappiix Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax otsitüsta'pünükipi, an'istsiuax, Pitseksinau'kosix, tükka' kitan'ikoau kökanistüpistüpiksatossuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik?

⁸ Ai'süksattok matsiin'ists mök'itanistos ki tsauai'tsitani:

⁹ Pini'tsiikasik kitsitsi' tanauests kok'kitünissuai Kın'un Abrahami; kitan'istopuu Ap'istotokiua, am'oxim okotokix ikotsistauatomoaiu Abraham pokax.

¹⁰ Kiannok' köts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: könai'istsis saiinasissi ak'aikakiaiu ki ak'aututsaiu.

¹¹ Okke' kimut'sitüstapinopuu kökkitsisauai'tsitasuai: apatots'ik annök' ai'aksakotoök aïis'skunitapsiu, nimatsikökotopa'tomoauats matsikists': Ostoi' kimutak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi:

¹² Ose'kotükkiatsis ai'inimaie, kiaupux'ixtoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokapse'maie, osos'tsipikiapioyis aiakitsiptsipotomests otapaien'insimmanists; ki istotox'ksiists istsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimests.

¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John mökistsistapiniisaie.

14 Ki John paiau'tsimiuaie, ki otan'ikaie, ksęsto'a ęs ta' pın o kęt, kitaketak'sipuksipat to kőkokotsęs'tapınnőksi, ki kumauksipuksipaakęks?

15 Jesus an'ęstsiuaie pokęts'e'tsęt annok': nőks'ęstutsęsęnan mokőm'motsitappiisęnni. Itūmipaio'kęts etomoyiuaie.

16 Ki Jesus aięs'tapınnőssi, itopętsęssoa'tomaie okke': ki, sat'sęk, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuaie Ap'ęstotokiua otatsęm'istaaw itutui'sūpınūmaie sęstsi'i itęsınauūni'ęnai, ki itokhitopi'ęnai:

17 Ki, satsik, epo'awsęnni spots'im itunni'u amok'auk nętūk'omęmokoia, nitsekőkh'sęmau.

4

1 ATSIM'ISTAAW ksęs'tapıksőkkui itūmitūppęp'iuaiie Jesus, sauum'ęsitappiua mők saksksęnnoősaie.

2 Ki nęsęp'puyi koku'ęsts, ki nęsęp'puyi ksęstsikuęsts otsęt'saioyipists, itsakoo'notsiu.

3 Ki Issaks'ksęnęmaitappii itoto'yęnaiie an'ęnai, Ikūm'ęmeniki Ap'ęstotokiua okku'i, am'oxim ok'otokixęm sętsęp'satsisau mőkıtapaięnasau.

4 Ki itūnęs'tsiuaie, Sęnaip Matap'pi matokot'otsępaitappi'iuats napaięn, Ap'ęstotokiua maoui'umutokőnai'poawsęsts aiakotsepaıtappiiu.

5 Sauum'ęsitappiua otsęsitapęppıok Atsęm'akapıoyęs, ki itokhit'sıpotoyeık Nato'ıapıoyęs,

6 Ki an'ęstsiuaie, Ikūm'ęmeniki Ap'ęstotokiua okku'i, ęnęs'suiiauūnit: sęn'aip, akanęstsiuax oto'tokatatsix ksęsto'a: ki otsu'auęsts kitakitot-sıketsę'ęnokıau, kokőt'sęsts kőkstai'tūkőkhsau ok'otoki.

7 Jesus itūnęs'tsiuaie, mat'sęnaip, kimataksaksęsınou'ats Nin'a, ki-tap'ęstotokă.

8 Sauum'ęsitappiua spaıęstūkki otsittūmmi'piokaie itaięstummüt'tsiikaie kőnauau'ősinists ki ętsap'ınatsiikiests;

9 Ki anęstsiuaie, am'ostsim kőnauau'ősinists kitak'okoto, apęs'tuksęsanopieniki, atsęm'męmmokeniki.

10 Jesus itūman'ęstsiuaie, Męs'taput, Satan: sęn'aip, Nina Ap'ęstotokiua kitak'atsęmmęmau, ki kitak'aitanęstaitou.

11 Ki Sauum'ęsitappiua otai'skikaie ki, sat'sęk, oto'tokatatsix ito'toyıkıax ki otpum 'okax.

12 Jesus otokh'tsęmsi John ęen'ősaie ęsitap'po Galilee:

13 Ki otūnęstūpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, ęssoots'i omūk'sıkęmi ai'aketsksőkkui Zebulon ki Nephtalim:

14 Isaiah otse'poawsın mőksenūpanęstosi otanipi,

15 Zebulon ęstau'ossęnni ki Nephtalim ęstau'őssęnni o mūk'sıkęmi ęsta'potsim, Jordan ap'ūmmotsim, Galilee ęstok'auaax;

16 Annęks'ęsk matap'pıxk, ski'natsi itau'pıxk omūk'anatsi nan'ęmmıau: ki annęks'ęsk matap'pıxk auőssęn'ni eęnsęn'ni ittsę'ıpi ki eęniu'tūxęssęnni ittsę'ıpi, itau'pıxk, ksęstsıkui'natsiu otsūs'kőpsiu.

17 Annęk' Jesus aumütūpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' ęmıstokők'ęsimani ęststsiu'.

18 Ki Jesus, auau'okassi, Galilee ęstomūk'sıkęmi, ęsęnnu'yıuax aięs'kūnnęmotseyıx, Simon, an'ęstau Peter; ki oskūn' anęstau Andrew, ęksęmmatūk'kıomıkatsęs omūk'sıkęmi itai'suiapęximıuaie, tūk'ka itomık'aitappiısau.

19 Ki itūnęs'tsiuax, noksūppa'akık, ki kitakıtaumık'ottaıau matap'pıx.

20 Ki atomık'atsuai itskęm'mıau ki itopokıuo'ıauaie.

21 O müt'tökkiosi matsitsinnuyeuax mat'toskүнimotseiix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskүн', ipit'sүpinnuyiuax ak'iosatsis, Zebedee, iin'oaueie, aip'simiax otomik'atsuauax: ki itsin'niköttsiuax.

22 Ki ipit'skittsiiauaie un'oaueie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie.

23 Ki Jesus Galilee istokönau'össinni itap'auauökau, otatoiapioko'auësts itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opүs'tsimmäsuai ki otok'tokossinuauests ikön an'küttutuyiuax.

24 Ki otap'istutүksinni ikönauanetүнistopaie Syria istau'össinni; ki ikönai'oktokosix, ki amianistsipүs'tsimisix, ki anniks'isk matap'pixk sauumitsitappiuä itsips'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenix, ikönitautsippotoaiax; ki ikönau'küttutuyiuax

25 Ki Galilee istokönai'tappix ikönawk'pokiuoiauaie, ki Decapolis, ki Jeiusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istökonai'tappix mat-sekönawkpokiuo'iauaie.

5

1 Ki otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otap'pissi otsitappim'ix ototaakax:

2 Ki itsipa'kuiakiu ki itүksinim'atsiuax, ki itүniu,

3 Anniks'isk matap'pixk oskëttsipöppuauëxk ikikün'etүkkiisk, etam'etүkkiau: spots'im istsin'naiisinni osto'auai otsinan'oaiau.

4 Au'yexix etam'etүkkiau: aiaksikiawpiksistotoaiau.

5 Ikkünap'itappiix etam'etүkkiau: ksök'kum otaksinan'oaiau.

6 Ino'tättomix moköm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix moköm'motsipaitappiisinni etam'etүkkiau: ai'akokuyian.

7 Kımapi'itappix etam'etүkkiau: otak'sikimokiau

8 Ksikus'skëttsipöppix etam'etүkkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'istotokiuä.

9 Inүs'tsetappix etam'etүkkiau: akanıstainiköttaiau Ap'istotokiuä o'kosix.

10 Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoaiau otökommot'sitappiuösoauësts etam'etүkkiau; otsinan'oaiau spots' im istsin'naiisinni.

11 Oksis'totokoeniki ki maka'pi sitsip'sүkoeniki, ki aisimmim'motsenikiau, tükka kitük'omimmokoau kitse'tametүksuai.

12 So poke'tametүkkik, spopai'piik; kitakitakai'sakinnosүko spots'im: apatots'ik neto'yik ünnetoksisstotoyiuax Ap'istotokiuä otsiprophetix.

13 Kësto'akauk ksök'kum istisistsixipoku: atstosai'e umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanıstapiu ksök'kum umutaiaksistsixipokuıstutsip? Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki akitsitautsısamiai'osi.

14 Kësto'akauk ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyıs aitokittokhi netum'moyi matokotsiksıstıstıtop'ats.

15 Matap'pix matotstım'axauaie anak'imatsıs mökitsitaistakhtotosauaie assuyın'i, itai'sүppatomiau itai'sүpanakımatsopi, ki matap'pix itsips'taupix napioyıs itokönnauan'akımaiau.

16 Neto'yik kitan'akımatsıs istot'unnasayit matap'pix mök'itsinniısau kitawx'ıstutsipıstıs mök'ıtstaküttosauaie kin'a spots'im.

17 Pınstak nimut'otopi nökitünnistupipotsısau okök'itsımani, ki prophetix otün' issuai: nimatütoto'pa nökitünnistüpipotsısau, nimut'oto mökitsүpanıs'tsıstutsısau.

18 Kitau'münıstopuau spots'im ki ksök'kum otsauomai'tsinikasi, ki okök'itsımani otsısauomsүpanıstısiopi tüks'kai sikük'sınaksın okök'itsımani itstı'ipi mat'akıtsınıkauatsaie.

19 Annök tuuskai am'ostsim inüxe'poawsists kütta'aksistutsimökaie, ki ai'aksksinimatsokax matap'pix mök'staiistutsisaxaie, ak'anistainiköttau inüks'tsim spots' im; annök' ai'aksistutsimests ki ai'aksksinimatsokax matap'pix möks'istutsimēsts, ak'anistainiköttau omük'sim spots'im.

20 Kit an'istopuau kitokömotsipaitappiisinni saais'tüpükuiökhsissi Scribes ki Pharisees ot'okömotsipaitappiisuēsts kimatakitsipipauats spots'im itsin'naiisinni.

21 Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiu, Pinuye'nükik: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsimaie okök'itsimani:

22 Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä ai'akesetsimaie okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsimaie okök'itsimani: ki annök' ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie Gihenni ots'tsiimiaie.

23 Puksipip'potomniki kitak'iksistomütskotüksinni nato'apioyis, ki isksinim'iniki kixokoa kitsis'tsimmok,

24 Ün'nim altar istsskit' kitakiksistomütskotüksinni, ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksēsto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüts'kotoat kitsiksist'omütskotüksinni.

25 Kipinnüs'tseimis kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi: kökstaiistapipiok au'kökitsimaii, ki au'kökitsimaii ök'staukotsei eēnake'nai, ki kitakitsips'tapixik itai'inükiopi,

26 Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimatak-suxpa.

27 Kikai'okhtsipuau otanipuuuēsts ükkaiiap'ix, Kimatakauökotapuaua:

28 Ki nestoa kitan'istopuau, annök' üs'sümniuök ake'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauauökautättseuaie u'skëttsipöpöppi.

29 Kinet'oopsi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mis'tüpapiksistsis: ökh'siu tüks'küma mök'saiinakuaiissi kööpspi, ökstaiis'tupapiksisis kostüm Gehenna.

30 Kinet'otsis itsuyisse'eniki kawksinnit', ki mis'tüpapixit: ökh'siu tuks'kaii kotsis'i mök'saiinakuaiissi, ökstaiis'tüpapiksisis kostüm Gehenna.

31 Ük'auanistop annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani ünnianist'okotsis iksiuo'isnaksin:

32 Ki kitan'istopuau annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani, otsau-mauau'ökotasi, nokets'inai otauökotäts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksiuatai'isk itau'ökatau.

33 Stsik'i, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuēsts ük'kaiiap'ix, kimatak-siksistapatauñi'pa, ki, kitakitauanistau Ap'istotokia kitatauñ'issinni:

34 Ki kitan'istopuau, Pinüt'auunik; spots'im pinitüpütauunik; tük'ka Ap'istotokia otspiso'pötsisaie:

35 Ksök'kum pini'tüpütauunik; itsissuikau'piu: Jerusalem pini'tüpütauunik; tükka Omüx'ina ot'akapioyimaie.

36 Kimat'akitüpütauunipa kotokön', kimatkotsiksixistutsipats nitu'kuyekai ki kimatokotsixistutsipats.

37 Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanieniki, mat'ökhsiu.

38 Kikai'okhtsipuau, ük'auanistop sauau'toainiki moöps'pi, kitak'ökötanistotoko: ki sauau'tsimniki mokhpe'kinni, ki-tak'ökötanistotoko.

39 Ki kitan'istopuau pinstsimmim'motsemis sauum'itsitappiua: ki annök' kitakauaiak'ioök kitsets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'.

40 Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kökitsimaii, ki stakhts'isokösüm mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokösüm.

⁴¹ Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskskak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni.

⁴² Annök' kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök' kitai'akükumatükok, pino'tükaatsis.

⁴³ Kikai'okhtsipuau ük'auanistop kitak'ükomimmau kitopokau 'pimokä ki kitak'aukimaukikakhtum'o.

⁴⁴ Ki kitan'istopuau ükomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk ökhs'istutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsimoiikatamosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kimatsistotokoauaxk;

⁴⁵ Kokaukosimmi'issuai Kın'oua spots'im: tük'ka ikkünats'uaie natos'i sauum'itsitappix ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyiua moköm'otsitappix ki sau'okömotsitappix.

⁴⁶ Ukomim'mainoainikiau anniks'isk matap'pixk kitük'omimmokoauixk, tsaak'anistappiuats kisa'kinouai? Kütömmünistauükömmotsein'axau publicanix?

⁴⁷ Ki namiksematsim'ainoainikiau kixokoax, tsanistapiu'ats kumutau-motsapiau stsik'ix? Kütömmünistaiksematsimotseiu'axau publicanix?

⁴⁸ Ki süp-puiap'sik manist'süppuiapspi kın'oua spots'im.

6

¹ ISKSKATS'İK kökstau'kömmotsitappiisuai matap'pix kökainu'yissi; ikümits'tsiki kın'oua spots'im kimataksakinosükoauats.

² Mak'aumütskotükkeniki pinik'it manistsik'ipi aiksistapokömmotsitappikasix itai'puyissax nato'i'apioyists ki moksoku'ists, matappix möksinnu'yissax. Kitau'münistopuau sakino'sattaiau.

³ Ki aumüts'kotükkeniki pinsksinīs' i'aksissautsis kinet'otsisi otai'istutsipi;

⁴ Möksisimīs'si kitaumüts'kotüksinni; ki Kın'a, aisimmiūs'süppiuök, kitaksinnoam'sakinosük.

⁵ Ki atsimoi'ikainoeniki pinet'omanistsik aiksistap'okömmotsitappikasix: otük'ometsimanoaiu mökauatsimoiikasau otsitai'puyisau nato'i'apioyists ki moksoku'ists itsi'kokeists, matap'pix möksinnu'yissau. Kitau'münistopuau, sakino'sattaiau.

⁶ Ki Ksēsto'a, a'tsimoiikainiki, itsipi koko'ai, okim'iniki, a'tsimoiikamis kın'a ai'simmiapsiuä; ki kın'a, aisimmiūs'süppiuök, kitaksinnoam'sakinosük.

⁷ Ki atsimoi'ikainoeniki piniksistape'puawtsīs, manistaiksistapepoattopiauaie saie'tükki: tük'ka üs'taiu ak'aiokhtokiau otakai'puyissau.

⁸ Pinet'omanistsik, tükka Kın'oua isksinim'ests kitsipu'inakitsipists kitsauomuan'istopi.

⁹ Ün'anistüttsimoiikak: Nın'an spots' im kitsitau'pipi, ünaništatsim'metsīs kitsin'ikösim:

¹⁰ Ünaništo'tos Kitotümap'sinni: spots'im Kitsitsi'tan kanīs'tutsipi, annom' ksük'kum noküt'anistutsit:

¹¹ Annök' ksistsiku'ik nokkok'inan aau'össin:

¹² Ki ünnikksinīt'au nitsauum'itsitappiisinanēsts, manistūs'ksinoawpi anniks'isk matap'pixk nitsauum'itsistotokinanixk:

¹³ Ki pinistksim'ükinan, ki nokitsikömotse'piökinan Sauum'itsitappiuä; kitüsk'sainaniau nın'naiisinni, ki otünmap'sinni, ki itsapina'sinni. Amen.

¹⁴ Ünnikksinno'ainoeniki matap'pix otsauum'itsitappiisauēsts, Kın'oua spots' im kitak'okksinokoau.

15 Ki sauokksino'ainoemki matap'pix otsauum'itsitappiisuauešts, Kīn'oa Spots'im kimatakokksinokoau'ats.

16 Kūttaioyienoeniki pinomūs'sūppik manīst'omūssūppipiau ksīstapokōmotsitappikasix: tūkka iksīstuts'imiau ostokso'auēšts, matap'pix mōks'ksīnoōsax kūttaau'yiau. Kitau'mūnīstopuauūk'otsimiau saiakinosattopiau.

17 Ki ksēsto'a, kūttaiau'yeniki pu'ikīniit, ki īssīs'kiosit;

18 Matap'pix kōkštai'īksīnokiau kikūtauysi, kōkksīnnu'yīssi Kīn'a aisīmīūssūppiūā: ki Kīn'a aisīmīūs'sūppiūā kitaksīnnoam'sakinosūk.

19 Pinaumoi'potosik akau'tsapsīnni annom' ksōk kum, apūn'ix ki apīssu'yēi otsits'oyipi, ki kōm os'iepītsix otsipīs'sax ki otsikōmos'sax:

20 Ki aumoi'potosik akau'tsapsīnni spots'im, apūn'ix ki apīssu'yēi otsitsau'oyipiau, ki kōmosiepitix otsitsauaisisūppokatūn'akiipiau ki otsit-sauai'kōmospiau:

21 Ittsi'piau kitsinan'īsts, ūn'nimauk ku'skēttsipōppi.

22 Mostūm'i īsta'natsii moōps'piina; nituks'kūssi koopspi, kostūm' ak'otuitsiu anat'sii:

23 Ki kōōps'pi minīx'īssi, kostūm'i ak'otuitsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsīspsts'tsiik kostūm'i ski'natsīssi maum'aumūko ski'natsīnni!

24 Tukskūm matap'pi matokotsapotomoyiuatsax na'tokūmix nīn'ax: ak-sikūmōkkīmiu tukskum ki aks'ikūmūkomīmmiu stsīk'i; akikūme'eniu tuks'kūm ki aksikūm'īstsīmīmmiu stsīk'i. Kimatokotapotomoauaxau Ap'īstotokiūā ki sauum'itsitappiūā.

25 Ūnnikaie kitan'īstopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisīnni kitaks'oatoppi ki kitak'sīmattoppi: ki pinap'itsitatoat kostūm'i kitai'aksūpskawsattoppi. Tse'ka īsskīts'tau opai'tappiisīnni ki aau'ōssīn, mostūm'i ki istotos'īsts?

26 Sūm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsīmmauaxau ki matomaipokiaki-uaxau, ki matomaumoipotūkkīii'axau īnsīm'apioyīsts; ki Kīn'oa spots'im ai'īssoyiuax. Tūkka' īsskīts'tau, ksēsto'a ki osto'auai?

27 Ūs'tainoeniki kōk'spitappiisuai, tsīksīm a' ak'aatspitappiū?

28 Kumauk'apaitsitatoppuaisksīstsaii īstotos'īsts? Sat'sīkau anat'suiopokīsts itai'sūskīiau; matapotūkkīu'astsau, matapīs tutūkkīu 'āsts'au īstotos'īsts.

29 Ki kitan'īstopuau Solomon otstap'īstotossi mat skīt stom'atsēsts annīsts'īsk suo'pokīstsk.

30 Is'totosatstopiēsts saiūs'kiīsts manīstīs'totosatstoppiēsts annīsts'īsk annok' ksīstsīkuik na'paitappiīsk ki apinōk'wīs apittūp'apīxipiau ītsi'i: kikūttomaiakstaiīsttūpīstotosatskokoauats, kitsenūk'aumaitūkkīpuau.

31 Ūn'nikaie pinapai'tsitatoak kōk'anīssuai Tse'a nōks'auattopīnan? Ki, Tse'a nōk'sīmattopīnan; ki, Tse'a nōks'īstotosattopīnan?

32 (Tūk'ka annīsts'īsk, Gentiles ap'ūssatsīmēsts:) Kīn'oa spots'im īksīnīm'aie kitsīm'mūkitatosēsts.

33 Ki Matom'apsatsīk Ap'īstotokiūā otsīn'naiisīnni ki otokōmotsitappiisīnni ki annīsts'īsk kitak'ūtokōnokokēsts.

34 Ūn'nikaie pin ap'itsitatok apinok'wis; api'nok'wis ak'apitsitasīu. Tuks'kai ksīstsīkui, maka'pi sup'anīstsiu.

7

1 PINOKŌK'ITSIMAK ki kimatakokōkītsīmūk o'a

2 Kanīstau'kōkītsīmapuai kitakanīstaukōkītsīmūkosuai; ki kanīstau'kotawpi kitakanīstau'kuyīssi.

3 Ki kumauk'satsiks kėskun' osuppa'komosinni, ki kimatstatopats kit-omuksuppa'komosinni?

4 Ki kikuttaukot'anistau kėskun' nok'sauautsissi kitsuppa'komosinni; ki sat'sit, omuk'o kitauutsuppa'komosinni?

5 Kitsiksistapo'komotsitappiansi, Matom'-sauautsit kit-omuk'suppakomosinni, ki kitakotumsokapsatsip koksauautsissi kėskun' o suppa'komosinni.

6 Annists'isk natoap'istsk piniko'tokau imitax, ki pearls pinitup'istupapixikau ak'sinix, oksikkumitauau'okaiiau ki akotumotukau'auyiau ki kitak'otumsixipok.

7 Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; istok'iakik, ki kitak-sikauai'pixik.

8 Anniks'isk matap'pixk au'komonixk au'kuyiaiu; ki annok' ap'satsimok, au'konimaie: annok istok'iakiuok, otak'sikauaipixikaie.

9 Tukka' nin'naua, aukom'onistussi okku'i napaien, aiakokotsuaie okotoki?

10 Ki aukom'onistussi mammi', aiakikotsuaie pitse'ksina?

11 Ksesto'au, kitsauum'itsitappiipuu, isksinim'enoainiki kok'okotosuai ko'kosoauax okh'sists, Kin'oau spots'im kuttomaiakokotsiu'atsax okh'sists anniks'isk matap'pixk otau'komonixk?

12 Kanist'sitsitatopnai matap'pix kokunistsitsitaiissuaiau, kitak'unistsitsitattaiau: unnianistap'piu okok'itsimani ki prophetix otse'puawsuai.

13 Aput'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apuk'oksokui itup'itsiaiu akotap'sinni, ki akai'tappii itsipim'ix:

14 Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itup'itsiikiau opai'tappiisinni, aput'tsiaiu; ki unna'tsitappii ikon'imix.

15 Stim'nokau ksist'apatoiapiekuax kit'sitotaakixk emuk'ikinaistotosixk, ki o'pistokini itapis'onotsiau.

16 Kit-aks'ksinoaiiau otsin'asoauests. Matap'pix kuttomautuyiu'atsauax ksissi'ix min'ists, ki ksist'apsuskiists kuttomautsim'axau figs?

17 Neto'i konai'okhsistsix ai'okhsinasiau: ki makap'istsix makap'inasiu.

18 Okhsistsis matokotokapinasiau'ats, ki makap'istsis matokot'okhsinasiau'ats.

19 Konai'istsix kuttaokhsinasiix kakiok'au, ki is'tsi itsis'tupapiksistaiau.

20 Un'nikaie kitaks'ksinoaiiau otsin'asoauests.

21 Konai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokonitaipim'axau spots'im ists'in'naiisinni: annok' ap'istutsimok Nin'a spots' im ot-sitsi'taniaie, ai'akitsipim.

22 Annik' ksistsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, nikuttomaisitsipspinanats kitsin'ikosim? Ki nikuttomaisuskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikosim? Nikuttommutaipissatskaspinana kitsin'ikosim?

23 Ki nitakotumanistaiau, kimats'ksinopu aua; Mistupa'akik, ksesto'au kitsauum'itsistutsipuai.

24 Annok' aiokh'tsimiuok annists'isk nitse'poawsistsk aks'istutsiu mokokiiin'ai annok itokhit'okoiskauuk ok'otoki:

25 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik' napioyis itot'suppu; ki matsistokhopiu'ats; tuk'ka, itokh'itokoiskau ok'otoki.

26 Ki annok' aiokh'tsimiuok annists'isk nitse'poawsistsk, ki matsistutsim'atsests aks'istutsiu mattsapsin'ai, annok' itokhit'okoiskauuk

spöts' ikui:

²⁷ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikĩmskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsis'tokhopiisinni.

²⁸ Ki ün'nitsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts annists'isk epo'awsistsk, matap'pix skaie'tükkiau otsksinĩmats'tüksinni;

²⁹ Ototümap'sinni itüs'ksinĩmatsiuax, ki sinak'ix manistüs'ksinĩmatsawpiax, matüsksinĩmatsiu'atsax.

8

¹ OTSİN'NĪSAATOSSI nitum'mo akai'tappiii itopokiuo'iauaie

² Ki, satsik, nĩnuau leper otsittotaakaie ki otsit'atsimmĩmokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatomĩniki kitokotsiksixistotok.

³ Ki Jesus itsau'ksikĩnstsiakiu, ki itsixen'iauaie, ki an'iu, nitak'anĩstutsip; ksĩksit'. Ki soksiksik'siauaie.

⁴ Ki Jesus anĩstsiuaie, Sat'sit, pinaiitsinikos matap'pi; mĩs'taput, annis'tsinnosattsis natoi'apiekuun, ki aniiik' otan'ipik Moses issa'kumütskotoat mõks'ksĩniĩsau.

⁵ Ki Jesus otsito'taiipiĩssi Capernaum, eẽn'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kõmõnikaie,

⁶ Ki otan'ikaie Nin'a, anrõk' nitapotomokõk noko'ai itsis'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuĩnũm.

⁷ Ki Jesus an'ĩstsiuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau.

⁸ Eẽnaken'ai an'ĩstsiuaie, Nin'a, nimat'sipumapsa kõkĩtsipĩssi noko'ai: kakse'puyit, ki annõk' nitapotomokõk ak'okuttutoau.

⁹ Nẽsto'a nitap'otomoki, ki eẽn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'ĩstau am'ok mĩs'taput, ki ai'ĩstapu; ki nitan'ĩstau stsik'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annõk' nitap'otomokõk nitan'ĩstau, am'oi unñianis'tutsit, ki au'anĩstutsimaie.

¹⁰ Jesus otokh'tsĩmsaie, skai'etükkiau, ki an'ĩstsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'mũnĩstopuau manist'omükopi otaumai'tüksinni nimatũnistokonip'ats Israel ĩstauõsin'im.

¹¹ Ki kitan'ĩstopuau akai'tappii umutautstsiipi apinõk'kuyi ki otsit'tistükkõpipi ak'ütotoiau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im ĩstsĩn'naiisinni.

¹² Ki nĩn'naiisinni ĩstokos'ix ak'satüpiksĩstsiuax ski'natsii; annim asain'sinni ki satse'kinan ak'itstsiian.

¹³ Jesus an'ĩstsiuaie eẽnaken'ai mĩs'taput, kanist'aumaitükkipi ki-takũnisttutoko ki annõk' otap'otomokõk itsok'okuttutoau.

¹⁴ Ki Jesus otsĩsipĩssaie Peter oko'aiaie, nannuyiauaie otokem'ani o'ksĩstsiaie itsis'tokhaitsiĩnaie, ai'okhtokim püs'tsĩmesĩnni.

¹⁵ Ki kaien'ĩmaie otsĩssi, ki püs'tsĩmesĩnni itskĩmaie: ki itsipuau', ki ito'yiuax,

¹⁶ Autükkus'si ito'tsĩpotuyiauaie akai'tappiiu sauum'itsistaawx pakh'tokĩnattsiikiauax: ki otse'poawsinni itsa'tüpiksĩstsiuax staawx, ki ikut'tutuyiuax ikõnai'okhtokosix:

¹⁷ Mõks'enũpanĩstosi otan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'simësts kitsauüt' tsikotsapsĩnunĩsts, ki ipa'tomësts kitokh'tokosĩnunĩsts.

¹⁸ Jesus otsĩnno'õssax akai'tappiĩx oto'tüksipuyimokax, ikõk'itsĩmau mõk'opũmmosau.

¹⁹ Ki tukskũmĩni aisĩnaki'ĩna itoto'yĩnaie ki an'ĩstsiuaie, Nin'a ki-tak'ittappopi nitak'opokiuo.

²⁰ Jesus an'istsiauaie, ota'tuyix au'öttsimaniau, ki paiu'tax au'yiiiiau; ki Nin'nau okku'yi matsistokhotom'atsaie otokön'.

²¹ Ki stsik'i otüsksinimats'aie an'istsiauaie Nin'a, nõk'otomitappo nõk'akitsösi nin'a.

²² Ki Jesus an'istsiauaie, süppa'kit; ki enix ünaništak'itsösauax enix.

²³ Ki otsüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksinimatsax ipokitsüppo'piiix.

²⁴ Ki satsit iek'opaikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis; ki ai'okau.

²⁵ Ki otüs'ksinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki an'istsiikiauaie, Nin'a kõmotse'piokinan: nitaks'inetspīnan.

²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenükumaitükkipuan? Itümit'sipuu, ki ai'sitsipsattomēsts sopu'ists ki pai'kimskaiists; ki ikönau' maitsiēsts.

²⁷ Ki nin'ax skai'etükkiau, ki an'iau, Tsökhtaništap'inanökhtauts, sopu'ists ki omük' sikimi manistse'tokēsts?

²⁸ Ki otopümмо'si Gergesenes istauösin'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokinattsiikiax, aken'imanists itsüx'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'pats.

²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsimattopīnan, ksēsto'ä ki nēstūnan, Jesus, Ap'istotokiauä okku'yi? Kiküt'tautotopa kõkkitsikimatsistotoksīnan otsauomo'tosi itaiksistsikumioipi kõk'kitsikimatsistotoksīnan?

³⁰ Ki Pistsiksi'pio akaiēm ak'sinix itau'yiau.

³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kõmõnistiauaie ki an'istsiauaie, saiai'pixikīnaniki, nõk'itsipisīnaniau ak'sinix.

³² Ki an'istsiuax kükku'. Ki otsüksax, ak'sinix itsipim'iax: ki, satsit, kõnak'sinix itsin'aukskasiau inno'tsistüppakui, ki omük'sikimi suioks'kasattomiau, ki inets'iau.

³³ Ki anniks'isk matap'pixk üsk'skümiiskax itsis'tüpaukskasiau, ki akap'ioyis itsipim'iau ki ai'itsiniköttsiauaax, ki anniks'isk matap'pixk pakhtokkinattsixk sauum'itsistaawx mats'itsinniköttsiauaax.

³⁴ Ki, sat'sit, Kõnai'tappix ikõnai'süxkitsimiau akap'ioyis mõkittotatsemösau Jesus: ki otsinno'össauaie, au'kõmõnistiauaie mõks'istapusaie otau'össuai.

9

¹ KI itsüppo'piu akh'iosatsis, ki ito'pümмо ki otauütakap'ioyim ito'to.

² Ki, sat'sit, itotsip'iauaie nin'nau, ai'pakhpuyiu, istokhai'tsiu üksin': Ki Jesus otsinīs'saie otaumai'tüksuaiax an'istsiauaie ai'pakhpuyiuä, Noko'a, ökh'sitükkit; kitsauum'itsitappiisists isksinip'iau.

³ Ki, sat'sit, stsik'ix ai'sinakix istai'au am'o (nin'nau) makapie'puyiu.

⁴ Ki Jesus isksinim'ēsts otüs'tapuauēsts ki an'iu, kumauk'itsitatopuauaisks maka'pi ku'skëttsipöppuauēsts?

⁵ Tsīm'a ksistspa'pi, kõk'ansi, kit sauum' itsitappiisistsisksinip'iau; ki kõk'anisi, Nipuat' ki auökat'?

⁶ Ki kõks'ksiniisuai Nin'a okku'yi iköts'ksinimēsts sauum'itsitappiisists annom' ksökkum (itüm'an'istsiauaie aipakhpuyii) Nipuat', matsit' kitük'sin, koko'ai is'taput.

⁷ Ki itsipuu' ki oko'ai itsitap'po.

⁸ Ki akai'tappiii otsinīs'sax, skai'etükkiau, ki a'tsimmimmiauaie Ap'istotokiau annök' ikotsiu'ök matap'pix otümap'sinni.

9 Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiuaie nĭn'nau, an'ĭstau Matthew, itaupii'ĭnai itai'ponitatopiaie, ki an'ĭstsiuaie Sŭppa'kit. Ki itsipuu' ki pokio'attsuaie.

10 Ki ũn'niitsiu Jesus otsitsĭps'taupĭssi nap'ioyĭs, otau'yĭssi, sat'sĭt akai'tappiiu publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otŭs'ksĭnĭmatsax.

11 Ki Pharisees otsĭnno'ŏssax, itŭnĭs'tsiuax otŭsksĭnĭmats'axaie. Kitsĭn'aimeoau maukopoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix?

12 Jesus otokh'tsĭsaie, an'ĭstsiuax, anniks'ĭsk matap'pixk ikut'totoaxk matsĭmmŭki tappi'uaxau assokinakki, anniks'ĭsk matap'pixk ai'okhtokosixk kĭmŭk'ĭttappiiu.

13 Is'tapuk, ũs'ksĭnik manĭstap'ipi, nitŏkh'sitsip kĭm'apiisĭnni, ki nimatŏkhsitsipats ikĭt'stŭksĭnni: tŭk'ka nimat'ŭtotopa nŏk'ainikŏttosau mokŏm'otsitappix mŏks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto.

14 John otŭs'ksĭnĭmatsax otsitŭm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanĭstapiu'ats nimutsauau'yipĭnan nestŭn'an ki Pharisees, ki kitŭsksĭnĭmatsax kŭttaisauauyiu'axau?

15 Ki Jesus anĭstsiuax kŭttaukotau'yesiuaxau man'okkemiuŏk oko'ai ĭstokos'ix, itsa'kiitawpĭssi man'okkemiuŏk? Ki annists'isk ksĭstsiku'ĭsts ak'otoiau man'okkemiuŏk ota' akitotoawpĭstskaie, ki akotŭmsauau'yiau.

16 Kimatanipsospuau makap'isokŏsists; annik' psak'sĭnik aksoksipinikau ki saku'apĭnikan aksistŭpaipinikau.

17 Matap'pix matomaisŭppasuyĭnĭmĕsts manĭĭsts mĭn'iokkeĭsts ũkautokeĭssuyĭnĭsts, ŏks'kakŭmipinikau ũk'autokeĭssuyĭnĭsts, ki mĭn'iokke ak'saikĭmsskau, ki aks'iksistsuyinasiau: Manĭn'iokkeĭsts itsŭppa'suyĭnĭmĭu man'otokeĭssuyĭnĭsts ki ai'aketŏkhsiau.

18 Otsakiaisĭtsĭp'sattosax annists'isk epo'awsĭsts, tukskŭm'ĭni eenakin'ai itoto'iĭnai ki a'tsĭmmĭmmiuaie, ki an'iu, Nitŭn'na ũk'ainiu; puk'siput ki kotsĭs'i tsĭxen'ĭs, ki aks'ipui tappiiu.

19 Ki Jesus itsipuu', ki itopokom'iuuaie, ki otŭsksĭnĭmatsax mat'opokomiauaie.

20 Ki sat'sit ake'uă, au'atŭnikau ũksaumawksaikĭmskau otok'tokossĭnni na'tsikoputtuyi stuyi'ĭsts, itsŭp'paatsiuaie, ki itsix'enĭmaie opekakŭn'ĭmaniaie:

21 Tŭk'ka, ĭs'tau, ksen'ĭmĭniki opekakŭn'ĭmani, nĭtak'okuttotoko.

22 Ki Jesus ito'tŭkkau; ki otsĭnno'ŏssaie, itŭni'u, Nitŭn'na, ŏkh'sitŭkkit, kitaumai'tŭksĭnni kumut'okuttotoko. Ki ake'uă annik' itokut'totoau.

23 Ki Jesus otsĭtto'taiipiisi eenakin'ai oko'ai, ki otsĭnno'ŏssax au'yesix ki matap'pix eĭs'tsekĭniau,

24 An'ĭstsiuax, anĭs'tapaauk, ake'kuŭn matseniu'ats, ai'okau. Ki itai'ĭmiauaie.

25 Ki otsĭs'tŭpskoŏsax matap'pix, itsipim, ki ito'tsĭmaie, otsĭs'aie, ki ake'kuŭn itsipuu.

26 Ki otap'ĭstutsipi, annik' auŏsĭn'ik, motŭs'ksĭnĭpaie.

27 Ki Jesus otsĭstŭpaumatta'atossi, na'tokŭmi naps' tsix nĭn'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iau, David okkui', Kĭm'okĭnan.

28 Ki otsĭtsipĭs'si nap'ioyĭs, naps'tsix itoto'yiauaie: ki Jesus an'ĭstsiuax kikŭtau'maitsipuan nŏk'okotŭnĭstutsĭs? An'ĭstsiiauaie A, Nin'a.

29 Itŭm'itsixeniuax oŏps'puauax, ki itŭni'u, kanĭsto'maitsipuai, ũnnianĭstsĭs'.

30 Ki itsikau'opiii oŏps'puauax: ki Jesus saiemiuaax mŏkstanĭs'tosax matap'pix.

³¹ Ki osto'auai, otsis'tapusau ikõnai'tsinnikoyiaoux matap'pix an-nik'auõsîn'ik.

³² Ki otsüksax, sat'sit ito'tsïpiauaie küttaiai'puyiua sauum'itsistaaw pakto'kînattsuaie.

³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'piksistõssaie, küttaiai'puyinä itse'puyiu: ki kõnaitappix skai'etükkiau, ki an'iau, matsikainip'ats Israel istauõsîn'im.

³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsîn'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsistaawx.

³⁵ Ki Jesus itap'auauõkau kõnau'akapioyïsts, ki inük'akapioyïsts, ki itüs'ksinimatstokiu ota'toiapioyimoauësts, ki ai'semokiu nin'naiisinni istõkhs'itsiniksinni, ki õk'kuttutsimësts matap'pix otokõnai'oktokosuauësts ki otokõnau'atünikauësts.

³⁶ Ki otsinno'õssaie otappiisîn'na, kaiim'iuaiie, tükka üs'tsimsiu, aneto'manistau'anetopiax emük'ikînax saits'tsissi üsks'kümokiuã.

³⁷ Itüman'istsiuax otüsksinimatsax, akauo'yi insîn'manïsts, ki ap'otükkix unna'tosimiau;

³⁸ Atsim'oiiküttok insîn'manïsts istsin'nau mök'itüpskoõsax otïnsimmanïsts apotükkix.

10

¹ OTSIPUK'SÛPINNIKÕTÛSAX na'tsikoputtsiau otüsksinimatsax, ikotsiu'ax otüma'sinni mök'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'õkuttutsisax amian'istokhtokosists ki amian'istatünikësts.

² Na'tsikoputtsixk itokõt'tsiuax otsîn'ikõsoauësts am'ostsiaukiësts; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskün: James, Zebedee okku'i ki John oskün';

³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annök' publicanök; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus;

⁴ Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annök' aien'üpanistsiuõkaie.

⁵ Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itokõt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles oksoku'auësts pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauests pinüt'sïtsipik:

⁶ Ki Israel oko'au otomük'ikînaumix ats'ax is'tapuk.

⁷ Ki auau'õkainoniki sem'okik, ki anik', spots'im istsin'naiisinni aststsiu'.

⁸ Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix issin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsiksist'okoko, ksistoko'tükkik.

⁹ Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitükkik kitsitai'süpopumatsopuauësts,

¹⁰ Assuia'tsiman pinots'ik aumatto'ainoiniki, pinots'ikau na'tokaists spïks'isokõsists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükkiauã ak'otsimaie otso'õsîn.

¹¹ Annik' akap'ioyïsk kitai'akitsipipika süppo'õttsesatsik annok' oks'apsiuok; ki annim' stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai.

¹² Ki pim'innoainiki nap'ioyïs, ksematsim'attok.

¹³ Ki õkhs'issi nap'ioyïs ünnianïstsito'tos kitsîn'nüstseisuauests; ki sauõkhs'ïssi ünnianïstsska'atok kitsîn'nüstseisuauests.

¹⁴ Ki annök' kiküt'tautokök, ki küt'tauotsimikök kitse'poawsists, sükskitsim'innoainiki annik' akap'ioyïsk sotsik'asattok.

¹⁵ Kitau'münïstopuau akök'itsimaiksistsikuik Sodom ki Gomorrha ak'skitstom annik' akap'ioyïsk.

¹⁶ Sat'sik emük'ikînax mis'tüpskoawkiapis'ix neto'yik kanïstsis'tüpskopuau: mokök'ik manïstokõkipi pitse'ksinax, ki ikkînaps'ik manïstik'kînapsi kükku'ix,

17 Ki ūsks'kūmokau matap'pix; kitakaumūts'kaukoau akōk'itsīmani, ki otatoi'apioyimoauēsts kitakitaipstūsīstsipīs'okoau;

18 Kinīn'ax ki omūx'īnax kitakittūpīp'iokoai, nēsto'a ku-mut'aiakaitūpipiokoai, kōkkite'nūpanīstosau ki Gentiles.

19 Ki aumūts'kaukuīnnoainiki pinstak kōkūnīstse'puyīsuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai.

20 Kimats'epuyipuau, Kīn'oau osta'aw ksēsto'au itsīpstai'puyiu.

21 Ki umu'pappiipi akumūts'kaiuaie umu'pappiipi mōks'eīnsi, ki nīn'a akumūts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenupanīstaiiau un'oauax ki oksīs'toauax mōks'enitōsauax.

22 Ki kōnai' tappix kumut'akaukīmokoaiiau nēsto'i; ki annōk'eikak'īmauōk umuts'īpaitappiupaspi akitsikōmotse'piauaie.

23 Kīm'atsīstototsenoainiki tuks'kai akap'ioyīs, mīs'tūpōkskasik stsīk'i: kitau'mūnīstopuau kimatakōkōnitotopuau Israel īstokōnau'akapioyīsts otsauomai'akotosi Nīn'au okku'i.

24 Ūsksīnīmats'au matskītsīmiu'ats otūsksīnīmats'tokuā, ki apotūk'kiuā matskītsīmiu'ats otsīn'aim.

25 Ōkh'siu ūsksīnīmats'au mōketūm'anīstsau otūsksīnīmats'tokuā, ki apotūk'kiuā mōketūm'anīstsau otsīn'aim. Anīstsīn'nikōttūsauaie nap'ioyīs otsīn'aim Beelzebub, ak'staianīstsīnnikōttaiau itsīpstaupīxk oko'ai?

26 Pin stūn'nokau; matsekipats akstaisaiipasokīnnīs; matsītsīksīs'pats ak'staisaiīksīnīs.

27 Kītse'itsīnikopuai ski'natsii matai'itsīnikok ksīstsīku'inatsii: ki kitai'okhtīpuai kotokhīs'suai, sem'ik spots' im nap'ioyīsts.

28 Ki pīnstūn'nokau annīks'īsk akenītomīxk mostūm', ki sta'aw matokotsenītsīau'ats: stūn'nok annōk' i kots'enīts iuōkax mostūm' ki staaw stakhts'im.

29 Natokūmīx sīstsīx kūttomūtaipōnitau'atsax nītsīpūn'asaini? Ki tuks'kūm matakīttotstīu'ats ksōk'kum sauūs'ksīnoūssi Kīn'oau.

30 Kitoku'yīkīnsīsts ikōnūks'topīau.

31 Pīniko'puk; kitots'ītskūkaiīxkīmīmīpuau akaiēm'ix sīstsīx'.

32 Annōk'aie'nūpanīstīuōk matap'īi nēsto'i, osto'i nītak'senūpanīstau nīn'ā spots'im.

33 Annōk' nīt'saietokōk matap'pīuōk, osto'i nītak'saietoau nīn'a spots'im.

34 Pīnstak nīmut'oto īnnūst'sīnni nōkītsīt'apīxīsi ksōk'kum: nīmat'otopa nōkītsīt'apīxīsi īnnūst'sīnni, īnnu'stoan nīmut'oto (nōkītsīt'apīksīstos ksōk'kum).

35 Nīmut'oto nīn'au ki un'ni mōk'itsīpōtsīstsīmmotseīsau, ki otūn'ni ki oksīs'tsi, ki āum'si ki maawks'ī mōkītsīpōtsīstsīmmotseīsau.

36 Ki nīn'au aks'īkatūmīmīmuīax otōpokau'pīmīx annīks'īsk matap'pīxk oko'ai itsīpsts' taupīxk.

37 Annōk' aiīs'tūpūkomīmīmuīōk un'ni nēsto'i nīmatokotsīnanūk'ats: ki annōk' aiīstūpūkomīmīmuīōk oku'yi ki otūn'ni nēsto'i nīmatokotsīnanūk'ats.

38 Ki annōk' sauots'īssi otaiīnan'ī sauopokīuo'osi nēsto'ā, nīmatokotsīnanūk'ats.

39 Annōk' ikon'īmōk opai'tappīisīnni, ak'atstomaie; annōk' at'stomōk opai'tappīisīnni, nēsto'ī itat'stomaie, ai'akokonīmaie.

40 Annōk' kīto'tokōk nīto'tok; ki annōk' nīto'tokōk ito'toyeuaie annōk' nītse'tokūkōk.

41 Annök' ito'toyeuök prophet otsiprophetisaie otak'okuyïssi prophet osa'kinosïnniaie; ki annök' ito'toyeuök moköm'otsitappiuä oto'kömotsitappiisaie, otak'okuyïssi moköm'otsitappiuä osa'kinosïnniaie.

42 Ki annök' ai'akutükkuuiuök sto'kïmi tuks'kümi anniks'ïsk inüks'tsïmixk otüs'ksïnïmatsössaie, kitau'münïstopuau matakastom'ats osa'kinosïnniaie.

11

1 KI un'niniitsiu otai'ksïstanïstössax na'tsikoputsix otüsksïnïmats'ax itsïstüpa'atomaie möküsksïnïmatstoksi ki mökatsïm'semöksi ot'akapioyimoauësts.

2 Annök' John itsipsts'taupïssi itai'okiakiopi otokh'tsïsästs Christ oiapïstutsipïsts'aie, itoköt'tsiuax na'tokümïx otüsksïnïmats'ax,

3 Ki an'ïstsiuaie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nök'apsümmösïnan noke'tsïmi?

4 Jesus an'ïstsiuax, mïs'tapuk, matan'ïstsïnnomok John annïsts'ïsk kïtokh'tsipuauëstsk ki kitüs'satsipuauëstsk:

5 Naps' tsix üs'süpiu, üs'tsekaiïx iköm'otauauökaiau, leperix ïssin'aiau, küttaiai'okhtsïmix ai'okhtsïmïu, enix' aipuau'iau ki kïm'atapsix atsïmsem'aiau ökhs'itsïniksïnni.

6 Ki atsïm'siu annök' küttaï'itstskïmskükïuök nësto'i.

7 Ki otsïst'tapusax, Jesus otaumütüpaiitsïnnikoösauaie akai'tappix John, Tsanïstappiuä kumutsitappopuai ksïs'tapsksökkum kök'satsipuai? Küttaïtstsip'a apai' sopu'yi itau'ütöpäpokaiiu?

8 Ki tsan'ïstappiua kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaïtstsip'a nïn'naii ikikïn'ïstotosiu? Anniks'ïsk ikikïn'ïstotosïxk itot'okoyiau Omüx'inax oko'auësts.

9 Ki tsan'ïstappiuä kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaïtstsip'a prophet? A, kitan'ïstopuau skïtsïm'ïuaie prophet.

10 Annök sïnu', sat'sit, nitse'tomotoküttau nito'tokatatsïsau kostoksïs', ki ake'tomsokapapïstutsïmaie koksoku'i.

11 Kitau'münïstopuau anniks'ïsk itsipokai'ïmmokïxk akex, mats'itstsiua ök'skïtsïmiaie John Baptist: ki annök' inüks'tsïmök spots' im ïstsin'naiisïnni ai'skïtsïmïuaie.

12 John Baptist ïstïksïs'tsïkuïsts, puk'süpïksïstsïkuïsts spots'im ïstsin'naiisïnni itüsk'o tuitsipiop, ki üskotui'tsipïmix itüsk'otuitsipïmïu.

13 Konai'prophetix ki okök'itsïmani aie'nüpanïstomïauësts otsauomo'tosï John.

14 Ki mak'otsïmenoainiki, am'auk Elias annök' ai'akotoök.

15 Annök itokh'iuök mök'okhtsïmsi ünänïststokh'tsïs.

16 Tsa nitai'akanipa annök' o'tappiïsinök manïstsïn'naiïpuaiu? Ne-toinitsi'au pokax annim' itawk'pumauawpim itau'pix ki ai'sïtsïpsattsïau otük'auauax,

17 Ki an'ïstsiuax, kitsik'üttomopïnan ki kimat'spiïpuau; kitau'yïmopïnan ki kimau'kaiïsuauësts kimatakïpuauëstsau.

18 John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisïmiu'ats, ki an'ïop pakh'tokïnatsïu sauum'itsïstaaw.

19 Nïn'au okku'i oto'tosi, au'yiü ki ai'sïmiu, ki an'ïop, süm'mïs, aïstoks'oyiu ki aïstok'sïmiu, publicanix ki sauum'itsitappix otük'auauax. Ki mokök'sïnni o'kosïx oto'kömotsïstutokaie.

20 Itau'mütüpsïtsïpsattomësts akap'ïoyïsts annim' otsït'apïstutsipïsts ot'apïstutüksïsts otsauomai'sauaitsitüsax.

21 Kitak'oksīnip maka'pi, Chorazin! Kitak'oksīnip maka'pi Bethsaida! Nitsīt' tsipstsapīstutsipīsts kitakap'ioyimoauēsts nitsītsipstsapīstutūkkītopiau Tyre ki Sidon īstak'apioyīsts is'taisūmmisauaitsitauopiau īksīm'matūkkīaipīstsīsts ki makh'skītsīsts,

22 Ki kitan'īstopuau Okōk'itsīmani īstsīksīs'tsikui manīstaksīsts'papsipi ksēsto'a, aks'īsīksīstspapiu Tyre ki Sidon.

23 Ki ksēsto'a Capernaum, kitspīn'noko spots'im, hades kitaks'īnnīssimoko; omūk'apotūksīsts kitakap'ioyim itap'īstutsipiau ittsipstsapīstutūkkītopiau Sodom, is'taisakīaitaitsiopi.

24 Ki kitan'īstopuau, Okōk'itsīmani īstsīksīs'tsikui manīstaksīsts'papsipi ksēsto'au, aks'īsīksīstspapiu Sodom.

25 Annik' Jesus an'iu, nitōkh'sitūkki nīn'a, spots'im ki ksōk'kum īstsin'aīmi, kitai'ksīsattokīauēsts annīsts'isk mokok'ietappix ki ki-taipaso'kīnomoaiu inūk'sipokax.

26 Ūnnianīsts'it Nin'a; manīstōkh'sipi kitsītsi'tan.

27 Nin'a otokōnai'nanīsts nitokok: ki matsītsīpa īksīnnu'yīuaie okku'īaie Nin'a nīts'ksīnnuyīuaie; matsītsīpa īksīnnu'yīuaie Un'ni, okku'i nīts'ksīnnuyīuaie, ki annōk īksīnīmats'stokōttseuōk Un'ni.

28 Puksīpa'akīk kōnai'īkapotūkkīx ki ikōnūs'soksīstsīx, ki kitak'okotopuau īssīk'sīstsīkosīnni.

29 Nokhkīn'ni kīn'attok, ki īksīno'kīk; nītsīk'kīnapsi nī-mat'omūkīmuspa; ki kitak'okonīpuau ku'skēttsīpōppuauēsts īstīk'sīstsīkosīnni.

30 Nokhkīn'ni ksīsts'papiu, ki nitopa'tūksīn sōk'otsiu.

12

1 AN NIK' Jesus Issīk'opiīksīstsīkui itsīsūp-poka'atomēsts napaiēnīnsīmmanīsts; ki otūksīnīmats'ax au'notsīax, ki aīn'asīsts aumūtūp'otsīmīax ki itaumūtūp'ioattomīax.

2 Ki Pharisees otsīnno'ōssauax, anīstsiāuaie, sūm'mīsau kitūksīnīmatsax mat'ōkhsīu otap'īstutsīpuauēsts annok' īssīk'opiīksīstsīkuīk.

3 Ki anīs'tsiuax kīkūtīnīstopuau'ats David otap'īstutsīpi otau'notssi ki otopokom'ix;

4 Manīst'sīpīpi Ap'īstotokīuā oko'ai, manīstau'atopīau otsītau'pīpi īstske'tani annīk' kūt'taōkhsīīk mōks'auattosi ki otopokom'ix mōks'auattosaxaie, ki kak'ōkhsīu natoī'apiekuax mōksauattosauaie?

5 Ki kīkūtīnīstopuau'ats okōk'itsīmani natoī'apiekuax manīstap'otūkkīpīau īssīk'opiīksīstsīkui otsītsīps'taupīsau omūk'atōīapīoyīs kīmatsīkīu'ats.

6 Ki kitan'īstopuau annom' ittsīu' tuks'kūm ki skīt'stom omūk'atōīapīoyīs.

7 Ki kitsksīnī'topi manīstap'īpi nītak'ōkh-sītsīp kīm'apīīsīnni, ki nīmatakōkhsītsīpats īkīt'stūksīnni, kīs'taisauotūī'mauopīau kūt-tautūīīaīxk.

8 Nin'a okku'i itsīn'auattomīnaai īssīk'opiīksīstsīkīīī.

9 Ota'atsīstapūsi, otatōī'apīoyīmoai itsīpīm;

10 Ki sat'sīt, nīn'au itsīps'taupīīnai, ki otsīs'i īpō'kōttsiāuaie. Ki aisūppo'ōtsesattsiāuaie, Kūtī'ōkhsīuats īssk'opiīksīstsīkuīsts ōk'okuttotōōsi? Mōks'enūpanīstūssāuaie.

11 Ki an'istsiuax, Ūn'nats nīn'au kitopokittappi'īmmoau maksinan'si tuks'kūmi emūk'ikīna, īstsūp'popiīssaie atūn'iaxsīn īssīk'opiīksīstsīkui, Kūttomai'akstaisautuyiuatsaie?

12 Nīn'au kūttomai'skītsīmiuats emūk'ikīna? Ūn'nikaie itōkh'siu mōk'ōkhsapīstutūksi īssīk'opiīksīstsīkuīsts.

13 Itūman'īstsīuaie nīn'au, Sauksīkīns'tsiakit. Ki itsauksīkīns'tsiakīu; ki ikut'tutsīpaie netoi'nītsīuaie otat'otsīsi.

14 I tūmit'sūksīau Pharisees, ki ikōnau'kōk-itsīmattsīuaie manīstaks'enītawpīuaie.

15 Ki Jesus otsksīnīssaie, itsīstapu': ki akai'tappix ipokīuo'īuaie, ki ikōnau'kuttutuyiuax;

16 Ki sokap'anīstsiuax mōkstaiītsīnnīkoōsax'aie:

17 Mōks'enūpanīstosi Esias otan'īpi, ki an'iu,

18 Sūm'mok, nītap'otomok, annōk' nītse'nīniwattauōk; nītūk'omīmmau, nu'skēttsīpōppi nīmut'ōkhsīmmau: nītakītsīpotoai'īnai nītsīsta'awi ki akanī'stīnmomoyiuax Gentiles okōk'itsīmani.

19 Mataketskau'ats mataksoksīpūppīsum'ats; mat'akitstsīpa matap'pi mōk'okhtsīsaie otse'poawsīsts mōksoku'īsts.

20 Apai' otūk'itsīssi matakīnūkiu'ats: flax setsīs'si matakūtsīm'atsaie otsauomai'tūpskīsaie okōk'itsīmani mōk'itsskīstani.

21 Ki otsīn'īkōsim Gentiles ak'aumaitīmiu.

22 Tūks'kūm ito'tsīpotoau pakhts'istūmattseu Sauum'itsīstaaw, naps'tsiu, ki mataīpuyiu'ats: ki ikut'tutuyīuaie, ki naps'tsiuā it'sūppi ki kūttai'puyiuā itse'puyiu.

23 Ki kōnai'tappix it'skaietūkkīau ki anīau kūtamīu'ats David okkiu?

24 Pharisees otokh'tsīmsau, an'īau, Am'o nīn'au, matomai'saipīksīstsiu'atsax Sauum'itsīstaawx, Beelzebub Sauum'itsīstaawx otsīn'aimoai, umutai'saipīksīstōpiax

25 Ki Jesus īksīnīnu'yīuax otūs'tapiax ki an'istsiuax, Nīn'naiīsīnnī ai'aketotoki ak'eītsīnikau; ki akap'īoyīs ki nap'īoyīs aiaketotokīau matak-sīpuītsīuats:

26 Sauum'itsītappīuā satūp'īksīstussi Sauum'itsītappīuā, aiaketsīstōtsīu; ki otsīn'naiīsīnnī kūttomaksīpuītsīu'atsaie?

27 Satūp'īksīstainīkīau Sauum'itsīstaawx, Beelzebub nīmut'satūpīksīstaiīau, Tūkka'ko'kosīx itsatūpīksīstsiu'atsax? Ūn'nikaie osto'auai kītak'okōkītsīmūkoau.

28 Ki Satūp'īksīstainīkīau Sauum'itsīstaawx Ap'īstotokīuā otsīsta'awmī nīmut'satūpīksīstaiīau Apīstotokīuā otsīn'aiīsīnnī kīto'taakoai'īni.

29 Mīskōpin'ai oko'ai Tsa'akanīstokotsītsīpīm'atsaie, mōk'ītauksīstutsīsaie ope'kanīstsaie, sauotūm'īksīpīstūsaie mīskōpin'ai? Ki ak'otūmoksīstutsīmaie oko'ai.

30 Annōk' nīkūt'taisīpīmmokōk, nīkōttum'a: annōk' nīkūt'taupokomōawk'īakīmauōk auanī'tapīksīstūkkīu.

31 Ūn'nikaie kītan'īstopuau, amīan'īstsauumītsītappīīsīnnī ki amīan'īstītūpsauokōmotse'poawsīsts Apīstotokīuā akītsksīnoaiīau matap'pi; ki annōk' akītūpsauo'kōmotsepuyīuōk Atsīm'īstaaw matakītsksīnoau'ats.

32 Annōk' itūp'sauokōmotsepuyīuōk Nīn'au Okku'ī ak'ītsksīnoau, ki annōk' itūpsauokōmotsepuyīuōk Atsīm'īstaaw mat'akītsksīnoau'ats an-nom' ksōk'kum ki aie'nīssi otsīs'tūpīpūitappīīsīnnī, mat'akītsksīnoauats.

33 Ōkhs'apīstutos mīstsīs', mōk'ōkhsīnasīīī: ki makap'īstutos mīstsīs' mōk'okapīnāsī: mīstsīs' īksīno'au otsīn'assīnnī.

34 Pitse'ksinaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a ki-takokotünistse'poattopuau'astsaii ökh'sists? Manista'kauoopi u'skëttsipöppi, maoi' itai'puyiu.

35 Ökhsin'auä manista'kauoopi ökh'si u'skëttsipöppi sau'otsimësts ökh'siists: Sauumitsin'nauä manista'kauoopi maka'pi u'skëttsipöppi sau'otsimësts makap'ists.

36 Ki Kitan'istopuau Kõnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyisau matap'pix aksenüp'anistomiauësts Okök'itsimani istsiks'stsikui:

37 Kitse'poawsists kitakokömotsitappiets'okoaiu ki kitse'poawsists kitak'saietokoaiu.

38 Stsik ix Sinak'ix ki Pharisees noküt'anistsiauaie ki an'iau, Nin'a nök'okapipinan itots'tsipi ksësto'a.

39 Ki noküt'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'ökotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitstipa ak'ökotawpiau. Tuks'kai ak'ökotapiau Jonas prophet.

40 Manists'itaupisaie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists; ünniak'anistsitaupiaie Ninau Okku'i ksök'kum u'skëttsipöppi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists.

41 Nineveh istsin'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna istots'tsissi Okök'itsimani ki akitsautütsepuyiopiau; aisauai'tsitaiau otatsim'semössax Jonas; ki sat'sit, annök' skitsim'iuök Jonas annom' itau'piu.

42 Amskap'iksökkui istsin'nauake akopoksipapomiauaie o'tappiisinna istots'tsissi okök'itsimani, ki akitsautütsepoyiopiau: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mökitokhtsissi Solomon otokök'siniaie; ki annök' skitsim'iuök Solomon annom' itau'piu.

43 Sauum'itsistaaw otsai'piksistüssi nïn'au, ikitksök'kuyim itap'auauökau issik'opissinni itap'satsim ki matokonim'atsaie.

44 Itümau'aniu nitak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'si ikon'im nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie.

45 Ki itüm'itappo ki mat'tuyiuax ikit'sikümiax sta'awx, itsis'tüpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisinni eik's'tüpokapiuaie ototom'itappiisinni. Neto'i ak'anistsiauaie ot'okapitappiisinna.

46 Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit, Oksis'tsi, ki omu'pappiipix säuauts'im itai'puyiax, ai'puinümiau mök'sitsipsattösauaie.

47 Tuks'küm an'istsiauaie, Sat'sit, Kiks's'ta ki kumu'pappiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'puinümiau köksiisipsaisau.

48 Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiauaie, Tükka' niks's'ta? Tükka' numu'pappiipix?

49 Ki itas'kotuyiuax otsis' otüs'ksinimatsax ki an'iu Süm'mokau niks's'tsi ki numu'pappiipix!

50 Annök' ai'aksistutsimöknini Spots' im otsitsi'tani aie, osto'i numu'pappiipa, nëskün', nit'akem, ki niks's'ta.

13

1 ETO'IK ksistsiku'ik Jesus it süks' ki tsim nap'ioyis, ki omük'sikimi issoots'i itakau' piu.

2 Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosasis itsitsüppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitap-piix ikön'itüssuipuyiau issoots'i.

3 Ki an'istsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisüppipum'auä itui'süppipummau:

⁴ Ki otai'süppipummössi, moksoku'yi stsik'ists itsin'nissiësts, ki paiu'tax itotoiax'ësts ki itau'attomiaxësts.

⁵ Stsik'ists okotoksskui itsin'nissiësts otsits'inüxksökkuaspi; ki ot-sai'spixksökkuaspi itsik'kümsüskiiau:

⁶ Oto'tümisköpsi natos'i, itse'tsinitsiau; ki otsau'okötseksau itopo'köttšiau.

⁷ Stsik'ists itsin'nissiiau ksissi'ix: ki ksissi'ix itsüskiiau ki ito'satsiiaua:

⁸ Stsik'ists ökhs'ksökkui itsin'nissiau, kiitsin'asiau, stsik'ists kepip'pui, stsik'ists nai'ippui stsik'ists niip'pui.

⁹ Annök' ito'kiuök, ünaništokh'tsims.

¹⁰ Ki; üksinimats'ax ito'toyiauaie, ki an'istsiauaie, Kuma-
mauk'sitsipsattaišksixau parables?

¹¹ Noküt'anistsiuax, kitokokoau kök'itsksiniisuai spots'im
itsin'naiisinni itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau.

¹² Annök' nan'naniuök, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annök
küttainan'iiuök, otsinanattopi ak'otsipaie.

¹³ Ün'nikaie numut'ünistsitsipsattaiiau parables, issüppis'au
möksta'apsau; okh'tsimsau mökstau'okhtsimsau, mökstai'šksinnisau.

¹⁴ Aien'üpaništom'ësts Esaias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki
kimat'akoksniipa; ki süppi'niki kitaküts'api, ki kimat'aksniipa:

¹⁵ Am'o o'tappiisinna u'skëttsipöppists mi'ësts, ki okhtok'ouaësts
matomaipumokhtsimiu'axau, ki oöps'puauax naps'tsiiax; möksta'apsax
moöps'pix, möksta'okhtsimsësts mokhtok'ists, mökstau'okhtsimsësts
mu' skëttsipöppists, mökstaisauai'tsitasau, nok'staukuttutuawsau.

¹⁶ Atsim'siau koöps'puauax, aiapiau; ki kokhtok'ists, ai'okhtsimiau.

¹⁷ Kit au'münistopuau, akaiëm'ix prophetix ki moköm'otsitappix
ai'puinümiau mök'satsisauësts annists'isk kitai'nipuaüistsk ki mat-
siinim'axauësts; ki mök'okhtsisauësts annists'isk kitai'okhtsipuaüistsk, ki
matokhtsim'axauësts.

¹⁸ Okhtok ai'süpipumauä parable.

¹⁹ Ma tap' pi okhtsis'si nin'naiisinni istse'poawsin, ki
sauo'kömotokhtsissi, itüm'ipuksipu Sauum'itsitappiuä ki ito'kasattomaie
annik' itsüp'ipumattopik u'skëttsipöppi. Annök'auk mat'simaie
istsüpipum'ani moksoku'i.

²⁰ Annök' mat'simök istsüpipum'ani ok'otokskui, ai'okhtsimiu
epo'awsinu, ki otse'tametüksinni mat'simaie;

²¹ Mat'auütsitstšipa kök'seksi, ki matakisümsu'ats; ikikün'etüksinni
ki ükksistutük'sinni otos'au, atsim'epoawsinni ün'nikaie ito'toiau,
ists'kimškükiu.

²² Annök' mat'simök istsüpipum'ani ksissi'ix, ai'okhtsimiu
atsim'epoawsin; ki annok' pai'tappiisinni istap'aitsitani, ki spükis'sists
ito'satstomiauaie atsim'epoawsinni, ki matsinasiu'ats.

²³ Annök' mat'simök istsüpipum'ani ökhs'ksökkui, ai'okhtsimiu
Atsim'epoawsinni, ki moköm'otokhtsimaie; ki itsin'asiu, stsikix,
kepip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi.

²⁴ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsinnaiisinni
netum'anistsiu Nin'au, annök' ai'süpipumauök ökh'sisüppipum'ani
otsin'simman;

²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiauaie, ki
ökhs'isüpipumani ipa'soksüp'pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu.

²⁶ Ki otsüs'kissi mattuyis, ki otsin'assi, itümün'akuo makap'süpipumani.

²⁷ Ki Nin'au otapautomokix otsito'taakax ki an'istsiauaie, Nin'a,
Kiküt'taiinsimattop'a ökhsisüpipumani kitsinsimman? Tsema ito'to

makap'süpipumani?

²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'istntüksinaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökhsitükkipa nökö'ittotosinan nökö'sauotsišinaniau?

²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsimĭnoainikiau, makap'süpipnmani, kööskaküm'sanotsipnii ökh'sisüpipumani.

³⁰ Unnianist'süskisan mökö'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni oto'si, nitak'otümanistaiu ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'ksipikan kökö'ksietsišinsšuaiau; ki istüp'omoipotokan napaiĕn'insimman nitapaiĕn'iokoai.

³¹ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im istsin'naiisinni netüm'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simök nĭnau, ki ai'süpipumau otsin'simman;

³² Itsis'tüpskaiinükotsiuaiie kōnai'insimmanists; ki süs'kiissi, itsis'tüpomükkuiu insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki pau'tax itotiau ki itoko'attomiax isto'kūniksists.

³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots' im istsin'naiisinni nitüm'anistsin itai'kopütstapi, annik' mat'simök ake'u, ki kaias'attom niuks' kūmi omük'okosix, napaiĕn itui'tsiau, ki ikōnai'kopütstopiau.

³⁴ Am'ostsk Jesus ikōnai'sitsipsattsuästs matap'pix parables itai'sitsipsattsu; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsattsuatsax:

³⁵ Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istk ksök'kumā sauomap'ästotoawsĭ.

³⁶ Ki Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otüksšimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksšim'atsokĭnan parable makap'itaisüppipumaupi insim'man.

³⁷ Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök ökh'si insimmani Nĭn'au okku'yi am'ĭni;

³⁸ Insim'man konai'tappiua; ökh'si insimmani, nĭn'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix;

³⁹ Katum'a annök' ai'süppipumattomĕsts, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksökkum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsĭm'otokatatsisau,

⁴⁰ Manists'aumoipitükkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiu; ak'üniststsiu aiksiuo'si annom' ksök'kum.

⁴¹ Nĭn'au okku'i aks'istüpskuyiuax otatsĭm'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauĕsts ikōnau'kapiists ki anniks'isk matap'pix, sauum'itsitappiiau ak'omoipotoyiuax;

⁴² Ki akitsĭpst'apiksĭstsiuax omüx'tsi; annim' ak'itstsiu a sain'sinni, ki satse'kĭnani.

⁴³ Moköm'otsitappix akotümĭk'kūnasuyeiau, manistsĭk'kūnasuyipi nato' si, un'oauai otsin'naiisinni, akotsĭk' kūnasuyiauaie. Annök' itokh'iuök ünantstokh'tsĭms.

⁴⁴ Stsiki, Spots'im istsin'naiisinni nitüm'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nĭn'au, mat'aiksasattomaie, ki otsetam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'attopiĕsts otokōnai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manĭk.

⁴⁵ Stsik'i, Spotsim istsin'naiisinni nitüm'anistsiu awkh'pumapiekuun otap'sümmössi ökh'six pearls:

⁴⁶ Kon'issi tuks'kūmi pearl akai'ixkĭmasiu, itsis'tapu, ki ipum'attopiĕsts otokōnai'nanists ki ipum'attau.

⁴⁷ Stsik'i, spots' im istsin'naiisinni nitüm'aniststsiu itau'mikaupi, annök' itsuia'pĭximōkaie omük'sikĭmi, ki itomian'istomoipitükkui:

48 Itui'tsiſſaie, itopīts'ušsköpattomiauaie iſsoots'i, ki ito'piiſau, ki ökh'six itaisüppitsi'iau iſkix; ki makaps'ix iſtsiſ'tapiksĩſtsiiau.

49 Ak'otũmanĩſtsiu aiksiuos'i kſök'kum: atſim'otokatatsix ak'sipuksũpsũxiau, ki akai'aketaipiksĩſtsiiau Sauum'itsitappix ki mokõm'otsitappix;

50 Ki akitsipst'apiksĩſtsiiau (sauum'itsitappix) omũx'tsii; annim' ak'itſtsiau a ſain'sinni ki ſatse'kĩnani.

51 Jesus an'iſtsiuax kikai'okhtſimipuaustsau annists'isk? An'iſtsiauaie, A, nĩn'an.

52 Itũm' anĩſtsiuax Annõk' ai'sĩnakiuõk ũſksĩnimats'au spots'im iſtsĩn'naiisĩnni, nitũm'anistſtsiu nĩn'au, iko'yiuõk, sauauts'imẽſts treasure manists' ki ũk'aisĩſts.

53 Ki itũnĩſts'tsiu, Jesus otaiksiu'attosẽſts annists'isk parables, iſtĩſtũpa'atomaie.

54 Ki otsito'tosi otau'ũtauõſini otat'oiapioyimoai itsipst'ũſksĩnimatsiuax, ki ek'skaietũkkiau, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsẽſts am'ok mokõk'sĩnik, ki am'ostsk ot'omũkapĩſtutũksĩſts?

55 Kũttomai'sauamiu'ats ai'satsakiuã okku'i? Kũttomaisauainikõttſiu'ats Oksĩſtsi, Mary? Ki omu'pappiipix kũttomaisauainikõttſiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas?

56 Ki ot'akemix okũttomaisaiiokõnopokomok'atsax? Am'o Nĩn'au, Tse'ma itotsim'atsẽſts annists'isk?

57 Ki itſ'tſſkĩmskũkiax osto'i. Ki Jesus an'iſtsiuax, prophet itũſ'tsakõttau, sauomai'tapposiẽſts otau'õſini ki otauũt'okoai.

58 Otsauomai'tuksuai ũn'nikaie itsauomapiſtutũkkiu annim' akatio'yiẽſts ũkkũk'umapotũksĩſts.

14

1 ANNIK' Herod tetrarch okhtſim'attomẽſts Jesus otap'iſtutsipists,

2 Ki an'iſtsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ũn'nikaie ũkkũk'umapotũksĩſts itap'iſtutſimẽſts.

3 Herod ũkai'eẽniauaie John, ki aiĩſ'ksipĩſtsiauaie, ki itsok'iauaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'ĩnaai.

4 Tũk'ka John an'iſtsiauaie matõkhsiu'ats kõk'otoõſſi.

5 Ki otai'aksenitossaie, ſtun'nuyiuax matap' pix, tũk'ka iſksĩnnu'yiuaxauaie prophet.

6 Ki otai'totſſiſſi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otũn'ni itũt'sikipiu, ki iſtũp'iſtutuyiauaie Herod.

7 Itsiksĩſ'toatsiauaie atoũn'iſſinni mõk'ittokotossaie otan'iſtopiaie.

8 Ki oksĩſ'tſi otsĩſ'tok, ki an'iu, John Baptist otokõn' iſtũp'potoat omũk'okos ki annom' iſtoko'kit.

9 Ki omũx'ina itsik'oketũkkiu: ki otũtoaniſ'si ki otopokau'yemix, ũn'nikaie itani'u mõk'okotõſaie.

10 Ki itũp'skõkiu, ki itsi'kawkokĩtsiauaie John itsipſts'okiawpiaie.

11 Ki otokõn'itsipuk'sipĩppotopaie, omũk'okos iſtũp'potopaie, ki iko-tauai'e ake'kuũn: ki ito'tſĩppotuyiauaie oksĩſ'tſi.

12 Ki otũſ'ksĩnimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostũm' i, ki ai'akotomiau, ki i'tappoiau ki itũnĩſ'tſiiau Jesus.

13 Jesus otokh'tſĩmsi, itsĩſ'tũpaatomaie akli'iosatsĩſ itsui'akhiosiu, ki kſiſ'tapskſõkkum itũpanĩſtappo'aie: ki matap'pix otokh'tſĩsau itsiksi-uopokiuo'iauaie, otakap'ioyimoauẽſts sũx'iau.

14 Ki Jesus itopĩſſiſſa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiĩm'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax.

15 Ki otai'istükköpsi, otüs'ksinimatsax otsitota'akax, ki an'istsiauaie, annom' ksis'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiisinna ünnistüps'skos, mök'ittapposi akap'ioyists, mök'opumattosi aau'ösin.

16 Ki Jesus an'istsiuax, matokuiistapu'iauats; kotok' möks'auattopiau.

17 Ki an'istsiauaie, annom' nitsinan'anists nisittu'yi ke'tanists ki na'tokümi mammix'.

18 An'iu, puk'sipipptokikau.

19 Ki an'istsiuax kõnai'tappix mök'opasax mattu'yikui; ki mat'simësts nisittu'yists ke'tanists ki na'tokümi mam mix', ki, otpisüp'si itatsim'etsimësts, ki itau'minotsimësts; ki ikotsiu'ax otüs'ksinimatsax ke'tanists, ki otüs'ksinimatsax ikotsiu'ästs o'tappiisinna.

20 Ki ikõnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simësts iau pi'nikësts ittsi'ists na'tsikoputtuyi isksimmatük'iïssokaiïsts.

21 Ki ainiiks'isk au'yixk nisitsi' omük'sikepippix nin'ax, ki akex, ki pokax'.

22 Ki Jesus eikak'imatsiuax otüs'ksinimatsax mökit'süppopisax akh'iosatsis, mökotom'apümмосax, otsakiaïis'tüpskoõsaie tappiis'nä.

23 Ki otsis'tüpskoõsax otappiis'nä, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi; ki otau'tükkussi itsittau'piu.

24 Ki akli'iosatsis ai'itütsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka, umut'totsüppopi.

25 Ki nisoo'yi iskska'tüksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omük'sikimi itokh'itauauõkau.

26 Ki otüs'ksinimatsax otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omük'sikimi, ap'aitsitaiau, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau.

27 Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk.

28 Ki Peter noküt'anistsiauaie, Nin'a küm'ämieniki ani'kit ksësto'a nõk'itotosi nõk'itsitüpaauõkasi omük'sikimi.

29 Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnisa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauõkau omük'sikimi mök'ittapposi Jesus.

30 Ki otsin'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopiisi omük'sikimi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kõmotse'piokit.

31 Ki Jesus itüp'sauksikins'tsakiauaie ki itsen'iauaie, ki an'istsiauaie, ksësto'a enükaumai'tükkiua, kumauk'saietükkiks?

32 Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu.

33 Anniks'isk itsüp'popixk akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmim'miauaie ki an'iaiu, E'mümi kitam'i Ap'istotok'iuä okku'i.

34 Ki otau'pümmossau, itoto'iau Gennesaret istau'össini.

35 Ki annim' istsin'ax, ots'ksinuoõssau, itüp'skükiu kõnüs'ksökkum sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie ikõnai'oktokosix:

36 Ki au'kõmõnistsiauaie (Jesus) mökskaks'ixenısax oso'kõsim its-saiin'ikaists: ki manists'eipi kaien'imix ün'nineetsimi sokap'okuttotoax.

15

1 AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau,

2 Tsanistapiuats umut'ünistüpaipixipiau ükaitappix otün'issuaiauësts? Oyis'sax ke'tan, matüstsümü'ax.

3 Noküt'anistsiuax ku'maukanistüpaipixipuaiisks Ap'istotokiua otse'poawsinni kõk'satsisaai kiksist'apünissuai?

4 Ap'istotokiuä an'iu, atsimmim'misau kın'a ki kiksıs'ta; ki, annök' ai'pakosınikuyiuök un'ni ki oksıs'tsi, unnianıstse'ınsä.

5 Ki kitan'ipuuu annök' an'ıstsiuök un'ni ki oksıs'tsi, kotük'sınaie, kitak'ototokuinanipi nęsto'a,

6 Ki küt'atsimmimmiuax un'ni ki oksıs'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauęsts kumut'saiepumapıstutsipaie Ap'istotokiuä otse'poawsän.

7 Kitsiksıs'tapokömmotsitappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenüpanikoau, ki an'iu,

8 Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ęsts, ki nimut'atsimmimmokiau oto'ünüuauęsts: ki u'skęttsipöppuanęsts nitsip'piokokięsts.

9 Nitsiksıs'tapatsimmimmokiau, ök'aumaitsipısts ät'suaiıksınımats'iauaax nın'ax otan'ipuuuęsts.

10 Ki nan'niköttsiuax o'tappiısınna ki an'ıstsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok;

11 Annik' itsüp'popiik maoi'i matokapıstotok'atsaie nın'aii; annik' sük'siik maoi'i itokapıstutuyiu'iu'aie nınaii.

12 Ki otüksınımats'ax otsıtota'akax ki otan'ikax kiküt'üksınipa Pharisees otsıs'küksau otokh'tsısau annik' epo'awsınik?

13 Ki noküt'ünü, kónai'süpipumanısts Nin'a spots'im oküt'taisüpipumattopıtsi ak'süsköpattopięsts.

14 Amau'patokau; naps'tsiotüppınnükiau naps'tsix. Ki naps'tsiuä ätüppın'nüssi napstsi'i, atün'iaksınni akai'akitsüppopiiau.

15 Peter itüman'ıstsiuaie, nokksınım'atsokınan am'om parable.

16 Ki Jesus an'iu, kiküt'taisakiaisauaiokhtsımipiuaua?

17 Kiküt'taisauaioklitsimipiuaua, annik' itsüp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop?

18 Ki annists'ısk itsüks'isk maoi'i u'skęttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'ıstutuyiauaie nın'aii.

19 U'skęttsipöppi itsüks'ęsts sauum'itsitsitanısts, inik'sısts, auök'otanısts kómós'ısts, ıstüp'saiepıtsınni, atauün'ıssısts;

20 Am'ostsk itokap'ıstutuyiauaie nın'ai'i; ki maks'oyissi ot-sauomüs'tsımıssi matokapıstutuyiuats nın'aii.

21 Jesus itümıstüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon ıstssoots'ısts itsıtap'po.

22 Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'ısk issoots'ıstsk, ki ita-saine'poattsiuaie, ki an'iu, Kım'okit Nin'a, David okku'i! Nitün'na eiko'ksıstutoau maka'pistaaw.

23 Ki matsitsipsattsiuatsaie. Ki otüksınımatsax otsıtota'akax ki otau'kómónikax ki an'iax Ünñıstüp'skös; nitüksauasaine'poukınan.

24 Ki noküt'anıstsiuax, nikak'itüpskoko Israeli ıstat'stanix emük'ikınaiix.

25 Otsıtümitota'akaie ki otatsım'mımmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit!

26 Ki noküt'anıstsiuaie, matökhsiu'ats mök'otsıssi pokax otsau'ösınoaii mökitüp'apıxısęsts imıtax'.

27 Ki (ake'uä) an'iu, E'münü, Nin'a; ki imıtax' au'attomiau pinikęsts ınnıssi'ısts otsın'aimoauai otsıtayıpiaie.

28 Jesus itümok'anıstsiuaie, Ake', omük'o kıtaumai'tüksınni: Ünñianıstsıts'tsıs kitsıtsi'tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'ınai annik' itai'ksıstsikumiopik.

29 Ki Jesus itsis'tüpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomük'sikimi; ki ita'misso nitum'mo ki itau'piu annim'.

30 Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauax üs'tsekaiix, naps'tsix, küttaiai'puyix, iko'müksix, ki akaiëm'ix stsik'ix ki Jesus okt'sists itsin'apiksistsiauax; ki ikut'tutuyiuax:

31 Ki kõnai'tappix ek'skaietükkiau, otsinno'össauax küttaiai'puyix otse'puyissax, ki iko'müksix otokut'totoösax, ki üs'tsekaiix otauau'ökäsax, ki naps'tsix otsaps'ax: ki üs'tsaköttsiau Israel istap'istotokii.

32 Jesus itüm'in'niköttsiuax otüsksinimats'ax, ki an'iu, nitai'kimaiau o'tappiisinna nioks'kai ksistsiku'ists nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksistüpskoauaxau otau'notssau ökskakümitseni'au moksoku'i.

33 Ki otüsksinimatsax an'istsiauaie Tse'ma nökitotsipinan'a ke'tani manisto'mükopiau mök'otkuisests o'tappiisinna?

34 Ki Jesus an'istsiuax, Tsanetso'a ke'tanists kitsinan'oauests? Ki an'iau, Ikit'sikaiiau, ki unna'tosimi inük'umix.

35 Ki an'istsiuax o'tappiisinna, ksök'kum mökittopasax'ax.

36 Ki mat'simests ikit'sikaiests ke'tanists ki mammix', ki a'tsimoiikau, ki a'minotsimests, ki ikotsiuax otüsksinimats'ax, ki üsksinimats'ax ikotsiu'ax o'tappiisinna.

37 Ki ikõnau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'simiau pinikests itskim'iauests ikit'sikaii isksimmatük'isokaiists itui' tsists.

38 Anniks'isk au'yixk nissoyim'i omük'sikepippix nin'ax, ki akex, ki pokai.

39 Ki itsis'tüpskuyiu o'tappiisinn'na, ki itsit'süppopiu akh'iosatsis, ki ito'to Magdala istssootsists'i.

16

1 PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksksinnuyiauaie, ai'puinümiau mökanis'tsinnoösax spots'im istap'stosinni.

2 Noküt'an'istsiuax, autükkus' si, kitan'ipuan ak'etameksistsi ku; ämawk'issoksistsikuists.

3 Ki ksiskünna'tünnissi, ak'akapiksistsiku annok' ksistsikui, amawk'issoksistsikuists ki ikikin'inatsiu. Kit-siks'itapokämotsitappiansuai! Kitokot'ainipuu assoks'itsikuists ostokso'auests; ki kimatokot'ainipuu annists'isk ksistsiku'istsk itsap'stosists.

4 Otsauum'itsitappiisinn'na ki otau'ökotaitappiisinn'na ap'satsimiau apsto'sinni; ki matakototau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsis'tapu.

5 Ki otüs'ksinimatsax otau'pümmosau pakhts'esaiïksinimiau mök'atüksau ke'tani.

6 Jesus itüm'an'istsiuax Mokök'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees itsi'kopütsketatsisau.

7 Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, nimatotsipinan'a ke'tani,

8 Jesus otsinno'ösax, an'istsiuax, Inük'aumaitükkix, kumauk'sitsipsattseipuuaisks, kitsauo'tüksuai ke'tani?

9 Kiküt'taisakiasauokhtsimipuuau, kiküttaisauüsksinipuuau nisito'müksikepippix matap'pix itsisittu'ists ke'tanists, ki tsanetso'ä kitots'ipuuuests isksimmatük'isokaiists?

10 Nistoyim'i omük'sikepippix matap'pix istokitsikaists ke'tanists ki tsanetso'ä kitots'ipuuuests isksimmatük'isokaiists?

11 Kumauk'staiokhtsımipuaauaisks kimat'sitsıpsattopuau'ats ke'tani, kökiskskatsissuai Pharisees ki Saducees istsi'koputsketatsısau?

12 Itüm'ıksınımiau matsemıu'atsax möksıskatsısaie ke'tani istsi'koputsketatsıs, ki ai'semıuaxmöks'ıskatsısaie Pharisees ki Saducees ots'ksınımats'tüksuaiax.

13 Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'süppoötsesattsıuax otüksınımats'ax, Tsa anıu'axau matap'pi nesto'a nın'au okku'i nökö'ümsi?

14 Ki an'iau, stsık'ix John Baptist: stsık'ix, Elias: ki stsık'ix, Jeremias, ki stsık'ä prophet.

15 An'ıstsıuax Tsa kitak'anıpuau nökö'üm-si?

16 Ki Simon Peter noküt'anıstsıuaie ksęsto'äkauk Christ, Ap'ıstotokıuä ipai'tappıuük okku'i.

17 Jesus noküt'anıstsıuaie kitatsım'si, Simon Bar Jonas. Ik'sısakuyi ki aa'püni kimat'üksınımatsok'atsau: nin'a spots'im kituksınımats'ok.

18 Ki kita'atanısto, ksęsto'akauk Peter, ki am'om ok'otoküm nitak'ıttokhitokoıska church; ki Hades istokh'sepıstanısts matakatsıu'atsaie.

19 Ki kitai'akokoto spots' im ıtsın'naiısınni itotai'kauaipıxıtükıopi; ksök'kum kitai'akomianıstomopıpi, spots'im ak'ıtomopıpo; ksök' kum kitai'akomianıstapotsıppı spots'im ak'ıtapotsıp.

20 Itüm'anıstsıuax otüksınımats'ax mökstaitsınnıkoösax'aie osto'i otüm'si Jesus Christ.

21 Annık' Jesus itaumütüp'anıstsınomoyıuax otüksınımats'ax manıstakıttappıpi Jerusalem, manıstaks'ıpuınaıstoto'awpıanaie omüx'ımıx ki omük'atoıapiekuax ki ai'sınakıx, ki manıstaks'enıtawpıuaie, manıstaks'ıpuauıstotoawpıuaie niok'skai ksıstsıkui.

22 Peter itümo'toyıuaie, ki aumütüp'sitsıpsattsıuaie, ki an'ıu, Nin'a kökünıstsıp'pıokosi; matakıttotsıu'ats ksęsto'a.

23 Ki itapotükau'aie, ki an'ıstsıuaie Peter apüt'tokokit, Satan; kök'kıtstsskımsküki; kimatsskümüau'ats Ap'ıstotokıuä kitsksska'tüksısts annom' ksökkum.

24 Itümanıstsıuax otüksınımats'ax Isttsı'ki matap'pi makopokıuo'össi nęsto'a, ünnianıst'auütsıkımatsıstotos, ki ünnianıstto'tsıs otauai'staksınni, ki ünnianıstopokıuos nęsto'a.

25 Annök'aiakıtsıkömotsepiosıuok opai'tappıısınni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappıısınni, nęstoi umutak'atstomaie, ai'akokonımaie.

26 Tsanetso'ä matap'pi ak'okıüıstüpasokıüım'ats minan'attüssi könü'sksökkum, ki atsto'si otsıpai'tappıısınni? Awx'a otai'akokotawpıaie opai'tappıısınni?

27 Nin'au okku'i akototo'yınaie Un'ni ots'tsapınasınni ki oto'tokatatsıx akopokıuo'ıax, ki könai'tappıx manıtsı'pıests otap'otüksuaıests ak'ünıstokotsıuax.

28 Kıt au'münıstopuau stsık'ix annom' itai'puyıau, matakıstotsım'axau eıno'sınni otsauomai'noösau nın'au okku'i otsın'aıpuksıpusı möks'ınaiisi.

17

1 OTAIKSIUO'ĚSTS nauyi ksıstsıkıüısts Jesus mat'toyıuax. Peter, James, ki John oskün', ki itünıstüppı'ıuax spı'tummo.

2 Ki otsakıainoösauaie it'oketsıstümüınai; ki ostoksıs'i ikkün'natsıuaie manıst'ıkkünnasuyıpi nato'si, ki otsıstotos'ısts ksıx'ınatsıests manısti'ksıxınatsıpi ksıstsıkui.

3 Ki sat'sıt, itsına'kuaiēmıau Moses ki Elias, ki ai'sitsıpsattsıuaie.

4 Peter itüm'anistsiuaiie Jesus, Nin'ä, ökh'siu annom' nõk'ittaupisinan: ökh'sitükkieniki, nõkapistutsisinan annom' nioks'kai api' manists; tuks'käi kõksinan'attosi, ki tüks'kaii Moses möksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mök sinanattosi.

5 Otsakiai'puyissi, sat'sit ikkün'aisoksistsikuyi ituyi'künakoaiau: ki sat'sit, epo'awsinni itots'tsiu assoksis' tsikui, ki an'iu, Am'o nitük'omimokos nitsekökh'simmau; okh'tok.

6 Ki üksšinimats'ax otokh'tsisauaie itopi'iau ostokso'auësts, ki eks'kaikopumiau.

7 Ki Jesus ito'to, ki i tsixen'iuax, ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk.

8 Ki ot'süpsau matsinnuyiau'axau matappix, kaks'innuyiau Jesus.

9 Ki nituin'moyi otsinissat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanis'tok matap'pi kitsinip'uauësts, Nin'au okku'i otsauomät'sipuausi einsin'ni.

10 Ki otüs'ksšinimatsax aisüppoõttsesat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auaniisksixau ai'sinakix ak'otomoto Elias?

11 Ki Jesus noküt'anistsiuax, E'müniu, Elias ak'otomoto, ki akokõnau'kõmototom.

12 Ki kitan'istopuau, Elias ük'auto, ki matsksinnuyiu'axauaie ki nitsis'tutuyiauaie manistüp'stapiau. Neto'yi akünistai'puinattsiauaie Nin'au okku'i.

13 Itüm'isksšinimiau üksšinimats'ax umutai'sitsipsi John Baptist.

14 Otsito'tosau o'tappiisin'na, nün'aii otsito'taakaie it-sito'topistuksisano'piinaie, ki an'iu,

15 Nin'a kım'is noko'a; au'atusinai ki eks'ipuınüm: ai'kapitsuiopiu istsii ki ai'kapitsuiopiu okke'.

16 Ki nitsitotsip'iaiauaie kitüksšinimats'ax ki matokotokuttotu yiuax-
auaie.

17 Jesus itüm'aniu, o'sauomaitükkesinna ki otapok'apitappisinna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattopu aua? Puk-sipip'potokik.

18 Ki Jesus seitsip'sattsiauaie sauum'itsistaaw; ki itsüksiinai; ki annik' pokau' ikut'totoau.

19 Üksšinimats'ax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, nu-mauk'sauokotsatüppiksistünan?

20 Ki Jesus an'istsiuax, Kitsauomai'tüksinni: kitau'münistopuau, kemük'enükotsissi kitaumai'tüksinni, manist'omükopi mustard itotai'süpipumauopi kitakokot'anistop am'om netum'moyi ök'ümistüpotosi omim', ki ak'itüpitsiu; ki matakitsipa kiküt'taakokotsistutsipuaii.

21 Am'oi ünaništap'pi matomai'süxiuats saiits'tsisiau a'tšimoiikani ki sauau'yisinni.

22 Ki otsa'kiitaupissau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix:

23 Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsitsipua'atsau. Ki eks'kaikikinētükkiau.

24 Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttoimisauaiponitau'atskitsin'aim?

25 An'iu, A, ki otsipis'si nap'ioyis Jesus i'tomsitsipsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiaua mix'kim ksökkum istsin'ax? Otauüt'okosix, ki pie'tappix?

26 Peter an'istsiauaie. Pie'tappix. Jesus an'istsiauaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax.

27 Ki, nõkstaisau'kosatsösau is'tüpk omük'sikimi, ki sua'piksistsis

amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsisau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüsksinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mistüpomüksim'a spots' im istsin'naiisinni?

² Ki Jesus itsin'iköttsiaaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyiuax.

³ Ki an'iu, kitau'münistopuau saisau'aitsinoeniki, ki saie'tumanistsinoeniki inük'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im istsin'naiisinni.

⁴ Annök' aks'inüksipokaistutosiuök manist'inükstsımipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im istsinnaiisinni.

⁵ Ki annök' ak'autuyiuök tuks'kai inük'sipokaiistotosiisk, nęsto'i nitau'tok.

⁶ Ki annök'istsskim'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikiak'iokotoki kın'attossaie, ki inets'issi omük'sikimi.

⁷ Istsskim'sküksinni it'okapiu ksökkum, Istsskim'sküksists ak'itotoiau; ki annök' nin'auök paiuk'sipıppotomök istsskim'sküksinni, aks'ksinımaie maka'pi!

⁸ Ün'nikaie kotsis' ki koköt'si istsskim'skükiats'otsenikiau, köksinit'au, ki mis'tüpapiksistaiau: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni köks'istsekaiisi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apixikösi küttaiaiapunstsıuasi ki kitai'akokötsists ki kitai'akötsists.

⁹ Ki koöps'pi istsskim'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mis'tüpapiksistsis: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'küm moöps'pa; kökstaitüp'apixikosi küt'taiaiapunstsıuasii, ki kitaiakoöpspix.

¹⁰ Mokök'ik kök'stauksistotoawsi tuks'kumā am'oksk inüks'tsimix: kitan'istopuau spots'im oto'tokatatsıuauax üks'skatsımaiau Nin'a ostoksıs'aaie spotsim otsitau'pipi

¹¹ Nin'au okkui ito'to mökitsikömotse'piösaie annök' at'stauök.

¹² Tsa kitüs'tapuau? Nin'an minan'attüssi kepıppı emük'ikınax ki tuks'kümi itünıs'tapu, küttomisauüsskıtısimiu'axau piksıppı piksı'koputsi, ki küttomisauaitappo'ats netum'moısts, ki küttomisauapsümıuats annök' nittüppu'ök?

¹³ Ki iküm'okonoössaie, kitau'münistopuau manıstse'tametükkipıax piksıppı piksı'koputsi otsaiıs'tapıusax itsıs'tüpskaietametükkiu annök' ikon'ımauök.

¹⁴ Neto'i omat'sitsitanats Kin'ă spots'im tuks'kümi anniks'isk inüx'tsimixk mök'saiınakuaiıssau.

¹⁵ Stsik'i, kumu'pappıpi sauo'kömotsıstototseniki, matan'ıstsıs ot-sauo'kömotsıtappıısinni, ksęsto'a ki osto'i namıs tsıtappıik; okh'totseniki kitse'motsau kumu'pappıpi.

¹⁶ Ki saııokh'totseniki, tuks'küm tsöktau na'tokumıx pokıtappomısau, könai'poawsısts möks'eikosau, otokh'tısıau natsıtappıx, tsöktau niokskaitappıx.

¹⁷ Ki sauokli'toıusax, anıstsıs'church: ki sauökhtsıssi church, ünıianısts'ıs sai'etükkiuă ki publican.

¹⁸ Kitau'münistopuau, kıtıt'aiıppı ksök'kum, akıtaiıppı spots'im: ki kıtıtapotsıppı ksökkum, akütsıtapotsıppı spots'im.

¹⁹ Kımata'anıstıpsıuau, netum'anıstsıtsıtainoainiki kitak'aukömönısuai, Nin'a spots'im aks'ıstıtıomoyıuaxaie.

20 Natokūmi tsoktau nioks'kūmi nitsin'ikōsim itsitomo'oaupi nīt'sitaitūtsikiaupi.

21 Peter itūmitotoaie, ki an'istsiauaie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nõksauumitsistu-tuyissi, ki nõks'ksinnoõssi? Akokitsikaiasts?

22 Jesus an'istsiauaie, Kimatanistopa ikit'sikaiēsts, ikitsikippuiēsts ikit'sikaiēsts.

23 Spots'im istsin'naiisinni nitum'anistsiu omūx'ina annök' ak'okōkitsimaiauök otsitappim'ix.

24 Ki otau'mütüpükstükkiisi tuks'kūm ot'sittotsippotokaie, ke'pi omūk'sikepīppoyi mīx'kimix otai'akokotopixaie.

25 Otsai'itstsissi mõkokotōsai'e, Otsin'aim an'iinaie mõk'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokōnai'nanists, ki mõkotoku'yīsax mīx'kimix.

26 Otsitappimi itopīstuksisano'piinaie ki atsimmimmi'inaie ki an'iinaie Nin'a, pinane'tükkit ki kitaksūpanis'tsokoto.

27 Ki annök' matap'piuök otsin'aim kaiim'iauaie ki paio'toyiauaie ki ūnnim iks'ksinnuyiauaie.

28 Ki neto'ök matap'piuök sūx'iu, ki tukskūm'i otopok'apotükkimix ikon'oyiauaie otai'akokok'isk kepīp'pii a'pūnasainix; ki een'iauaie, ki paiu'tsiniauaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix.

29 Ki otopokapotükkim'i itoipīstuksisanopiinaie, ki aukōm'ōnistsiauaie, ki an'iu, pinane'tükkit ki kitaksūpanistsokoto.

30 Ki matōkhsitükkiu'ats; ki itappo' ki itsipsts'tapiksistsiauaie itai'okiakiopi, otsauomaisūpanistsiponitasaie mõkstaisūksaie.

31 Otopok'apotükkimix otsin'sax eks'kaikikīnētükkiu, ki ito'toiau, ki otsin'aimoauai aiitsinikuyiauests.

32 Ki otsin'aim otsin'nikōttossaie, an'istsiauaie, Sauum'itapotükkiuā, kitai'akokokipix kitsin'omokitan'ikipi:

33 Kanis'tsikimopi kumauk'sauanistsikīmaisks kitopokap'otükkimokā?

34 Ki otsin'aim ists'e'tükki'inai, ki itsitūpumūts'kaiuaie pu'inaitappix otsauomai'sūppiponitassaie.

35 Neto'i Nin'a spots'im kitak'anīstotokoau saiisin'īminoainiki ku'sskētsipōpuauēsts kumut'aukīmaupuai kumu'pappiipix.

19

1 KI Jesus annists'isk epo'awsists otaiksiu'attosēsts Galilee itsistūpa'atomaie. Ki Judæa istssoots'ists, Jordan mīs'taputsim, itoto':

2 Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annim' ikut'totoyiuax.

3 Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiauaie ki an'istsiauaie, ōkhsiu'ats nīn'au kōnai' nūkūnistapīsts mõk'anīstūpskoōsaie otokem'an?

4 Ki nokūt'anīstsiuax kikūtānistop'ats sinak'sin, annök istsit-sap'īstutuyiuōkax ap'īstutuyiuax nīn'au ki ake'u.

5 Ūn'nikaie nīn'au itai'akskitsiu ax un'ni ki oksis'tsi, ki ai'akūkomīmīu otokem'an: ki akitum'anīstoksisakumiau.

6 Ūn'nikaie matsistokūm'axau, itse'tumanīstoksisakumiau. Ap'īstotokiaua otsipo'totopīsts, pinits'tsis matap'pi mõkai'aketotosēsts.

7 An'istsiauaie, niauk'anii Moses ōk'okotōsi sinak'sin, ki ōk'ūnistūpskoawsi?

8 An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskētsipōppisuai, kōkotūnistūp'skoōsuai kotokem'anoauax; ki itsitsi'i matūtūnistsiu'ats.

9 Ki kitanīstopuau annök' akūnistūp'skuyiuōk otokem'an, sauau'ōkotasaie, ki otai'kaokemaitaii stsik'i itau'ōkotau: ki annök' ikem'attauōk itūp'skoauōk, itau'ōkotau.

¹⁰ Otūs ksīnimatsax anīstsiuaie Ūnnianīsts'īssau nin'au ki otokem'an, matōkhsiu'ats mōk'okemsi.

¹¹ Ki an'īstsiuax kōnai'tappix matokot'otsimaxaie annik' epo'awsīnik, anniks'isk iko'taxk nittsīmiauaie.

¹² Ittsi'i iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsīk'ix matappix iuai'itsiaua, ki stsīk'ix iuai'itastotosiau, Spots' im īstsīnnaisīnni umut'uaiitastotospiau. Annōk' ikot'totsīmōk ūnnianīstots'īsaie.

¹³ Inūk'sipokax itotsipotoaii mōkīttokhitsikīns'tsaksax, ki mōkitatsīmōiikasi: ki ūksīnīmats'ax an'īstsiuax unnai'e.

¹⁴ Ki Jesus an'iu, Pokītsīm'mokau inūk'sipokax ki pinanis'tokau nōkstai'puksipaaīssau. Ūn'nianīstaps'iau spots' im īstsīn'naiisīnni.

¹⁵ Ki itokhitsikīns'tsakiuax, ki itsīs'tūpaatomaie.

¹⁶ Ki, sūppīt, tuks'kūmi itsitotoīinaie ki an'iu, Ōkhsīn'ai, tsanīstap'ia nōk'ōkhsīstutsipi, nōkkuinan'si ūsk'sipaitappiisīnni?

¹⁷ Ki an'īstsiuaie, Kumauk'ainikūk'īks ōkh'si? Matūtsitstsipa ōkhsi, nitūks'kūm, Ap'īstotokiuā, itōkh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisīnni, sat'sitēsts okōk'itsīmanīsts.

¹⁸ An'īstsiuaie Tsītsīmā? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ōkotapa, kimataksikōmos'pa, kimatakitūp'saiepitpa.

¹⁹ Ūkomīm'mīsau kīn'a ki kīksīs'ta; ki, kitak'anīstūkomīmīmau ki-topokau'pīmau kanīstūk'omīmīmospi.

²⁰ Man'ikōppi an'īstsiuaie. Nītokōnūs' satsipiau am'ostsk nītsōk'umapiisī. Tsanīstap'ia nīkūt'tomūssatsipi?

²¹ Jesus an'īstsiuaie maksūpanīs'tsīmīniki matap'ikōttoat kitsinan'ipi ki ko'tsīsau kīm'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nēsto'a.

²² Ki man'ikōppi otokh'tsīm'si annik' epo'awsīnik, itsīkikīn'īistapu: tūk'ka ek'akauoi otsinan'īsts.

²³ Jesus itūm'anīstsiuax otūksīnīmats'ax, kitau'mūnīstopuau, ako'tsapsiuā ak'skotōitsipim spots'im īstsīn'naiisīnni.

²⁴ Ki kimat'anīstopuau aks'īstūpīksīstspapiu'camel mōkotsīsūppoksūx atūnau'ksīs īstakūn'ikai, ki mataksīksīstspapiu'ats ako'tsapsiuā mōk'itsipīssi spots'im īstsīn'naiisīnni.

²⁵ Otūksīnīmatsax otokh'tsīmsax ek'skaietūkkiau, ki an'iau, Tūkka' akokotsikōmotse'piau?

²⁶ Ki Jesus ūs'sūmmiuax, ki an'īstsiuax matap'pix matokotsīstutsīm'axau; Ap'īstotokiuā ikotokōn'apīstutsīmēsts.

²⁷ Peter itūm'anīstsiuaie, sat' sit, nitokōnūs'skipīnan ki nitopokiuo'pīnan ksēstu'a. Tsa nitakanīstokuinan'ipīnan?

²⁸ Ki Jesus an'īstsiuax, kitau'mūnīstopuau, ksēsto'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nīn'au okkui otak'ittokhīttapīssi ots'tsapīnaiso'pōtsīs, ksēsto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'tsikoputtuyīsts asso'pōtsīsts kōkitokōk'itsīmattosau Israel īstsīstsīkoputsix matap'pix.

²⁹ Ki anniks'isk skīm'ixk oko'auēsts, ki anniks'isk skīts' ixk umu'pappiīpuauax ki ot'akemoauax ki un'ouauax, ki oksīst'ouauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsīn'sīmmanoauax, nēsto'i itskīm'iauēsts, kepīp'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau ūsk'sipaitappiisīnni.

³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakoīssiau, ki sako'īssix ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM īstsīn'naiisīnni netoi'nītsiu nīn'au, nap'ioyīs īstsīn'aim, annōk kōk'kōnisuxiuōk mōk'anīstosi ap'autūkkix, mōkapotomoyīsax otsīn'sīmman.

2 Ki ökh'situkkisax mökokuyisax tuks'kai ksistsikui tüks'kümi apün'asaini itüp'skuyuiax otsin'simmani.

3 Ki nioks'kaii itai'ksistsikumioopi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itaipuyiax itau'pumopi,

4 Ki an'istsiuax noköt'sitappoak insim'man, ki moköm'otsissi kitak'okotopuau, ki itappo'iau,

5 Nau'yi itai'ksistsikumioopi, ki piksu'yi itai'ksistukumioopi, mat'suxiu, ki netoi' mat'anistsiu.

6 Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioopi, itsux'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itaipuyix, ki an'istsiuax konai'ksistsikuyi kumaukai'amitaipuisk an-nom'?

7 An'istsiauaie mats'itstipa matap'pi nökö' anikinan. An'istsiuax, Noköt'sitappoak insim'man; ki moköm'otsissi kitak'okuinanipuau.

8 Ki autükksu'si, insim'man itsin'aim an'istsiauaie otap'otomoki, niniköt'sisau ap'autükki, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau sako'issix, ki tüm'okotsisau matom'six.

9 Ki istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioopi itaumütüp'apotükki, kõnai'inax iköno'kuyiau apün'asaini.

10 Ki matom'six isto'sau, üs'taiu mökoku'yisauaie stsik'i; ki iköno'kuyiau apün'asaini.

11 Ki otoku'yisauaie, itüpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis istökhsin'ai,

12 Ki an' iau, anniks'isk sako'isix nituk'skau itai'ksistsikumioopi itapotükkiu, ki kanistokotaiu kanist'okokipinan ki ksistsiku'i istiksist'utsissinni nitap'autükkipinan.

13 Ki an'istsiauaie tuks'kümi, Napi'a, kimat'omaikimatsistotopa: kiküt'tomaiökhsitükkipa tuks'kümi apün'asaini?

14 Matsit' kitsinan' ki mis'taput; nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi.

15 Küttomökhsuats nitsinan' nanistsitsitapi nökö'anistutsissi? Küttaukapiu'ats koöps'pi, mökö'öksissi nitsinan'?

16 Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sakoissiau; tükka akaiem'ix ni'niköttaiau, ki un'natosimix mat'toaiu.

17 Ki Jesus otsitüpamissosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otüs'ksinimatsax itünistüp'iikax, ki an'istsiuax,

18 Sat' sit aitüpamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i akitüpomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki akünistokökitsimüt'tsiauaie möks'einsaie.

19 Ki akütsitüp'omütskau Gentiles mökitapapistotoössauaie, ki mökitstipis'ossauaie, ki mökauai'stösauaie; otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuau.

20 Zebedee oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'miauaie, ki au'kömönistsiauaie tuks'kaii.

21 Ki an'istsiauaie, Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosix mökittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma netots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi.

22 Jesus an'iu, kimatsksinip'uau kitau'kömönikipuai, Kikütaiakokotsimipuu annök' kos'ök nimutai'aksimipük? Kikütaiakokotüstapinükipuu üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan.

23 An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki kitak'üstapinükipuu üsta'pinüksinni nimut'aküstapinükiipi; ki nimatsinanestsau kökokotosuai kökittaupisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyiuax, otaksinan'oaiau.

24 Ke' pix otokh'tsimsau ĭstsimmim'miauax na'tsitappix ipa-piimmotseiix.

25 Ki Jesus niniköt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksinipuau Gentiles otsin'aimoauax otain'aiiskotokoaiuax ki anniks'isk omux'inaxk nokötai'naiiskotokoaiuax.

26 Ki mataketümanistsiu'ä ksęsto'au: annök' ak'omüksimök, ünaništap'otüksi;

27 Ki annök' kitaks'innauükök ünaništap'otüksi:

28 Nin'au okku'i matütoto'ats mök'apotomoösaie, mök'apotomoösi umut'oto, ki mök'itatsuaumütskotosi akaitappix opai'tappiisinni.

29 Ki otsistüpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie.

30 Ki satsit, natsitappix naps'tsix pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsısau Jesus umutak'itsskosaie awk'umiau, ki an'iau, kım'okinan, Nin'a David okku'i.

31 Ki o' tappiisın'na ai'semiauax mökstaie'puyısax: ki matsıstawk'umiau ki an'iau kım'okinan, Nin'a, David okku'i.

32 Ki Jesus itsipu'yiu, ki nan'niköttsiuax, ki an'iu, Tsa kök'anıstutopuau?

33 An'ıstıauaie, Nin'a möksikauopiısaii noöps'pınanix.

34 Ki Jesus kaiım'iuax, ki itsıksen'iuax oöps'puauax, ki oöps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

1 OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uasuaie Olives an'ıstıp Jesus itüp'skuyiuax na'tsitappix otüksınımats'ax,

2 Ki an'ıstıuax, akap'ıoyıs astı'im ĭstıpi'ık, kikitakstümkonau üsk'omükstokiua aks'ıksıpıstau, ki o'kosepokai ak'opokıtaıpuıymıu: apo'tokau ki puk'sıpıppotokıkau.

3 Ki sıtsıpsatsenoainiki matap'pi, kitak'anıstıaiu Nin'a au'anıstıuax; ki ak'otümütsıtüpskuyiuax.

4 I könan'ıstıtsıp möks'enüpanıstosi otan'iıpiaie prophet ki an'iu,

5 An'ıstok Sion otün'ni, Süm'mıs kitsın'aimau kitsıpuksıpa'ak, ikınıs'sıu, ki üskomük'stoki itokhitıpu, ki o'kosepokai üskomük'stoki o'kosaie.

6 Ki üksınımats'ax itappo'iau, ki Jesus itün'ıstıtsımıax manıstanıstıpiax.

7 Ki itsıpuksıpı'pııuaie üskomük'stoki ki okose'pokai, ki itokh'ıtstımaıu otsıstotos'ouęsts ki itsıttokhitstı'ıuaie osto'i,

8 Ki ek'akaitappix saie'kuyııuaie otsıstotos'suauęsts moksokui; ki stsik'ix kaiak'ımıau okün'ıksısts ki moksoku'i itökh'tümıauęsts.

9 Ki anniks'isk matap'pıxk i'tomaumatıoyıxk ki itopokıuo'ıxk, awk'umıau, ki an'iau, Hosanna ünıanıstıstıp'ıtsıs David okkui: Atsım'sıu annök' aıpuksıpu'ök nın'a otsın'ıkösım; Hosanna mıs'tüpsıu.

10 Otsıstıpsı'sı Jerusalem, konai'akapıoyıs ap'aıtsıtaıu, ki an'iau, Tükka'ats?

11 Ki akai'tappix an'iau annök'auk Jesus Nazareth itsıprophet, Galilee ĭstauösım'im.

12 Ki Jesus itsıpım Ap'ıstotokıuä otatı'apıoyıs ki anniks'ısk itsıpst'anmütskotükıxk, ki itsıpstawk'pumaxk natoı'apıoyıs, itsai'tüpıksıstıuax, ki au'ötsuautuyıxk otsıt'asınakıpuauęsts ima'pıxımęsts, ki au'mütskotükıxk kükku'ix otsasso'pötsuauęsts ima'pıxımęsts.

13 Ki an'ıstıuax, Sın'aıp, Noko'ai ak'anıstıp a'tsımııkapıoyıs, ki ksęsto'au kanıs'tıstıpuau kömos'ıepıtsıx oko'auai.

14 Ki naps'tsix ki üs'tsekaiıx itsıpstotıyııuaie Natoı'apıoyıs; ki ikuttotıoyıuax.

15 Ki omük'atoiapiekuax ki aisinakix, otñis'ěsts skai'pissitapists otap'istutsipists, ki pokax otsitsipst'awkkumsau nato'i'apioyis, otan'issau Hosanna ũnnianistsitup'itsis David okku'i, eks'kaaisauokhsitũkkiau.

16 Ki anistsiauaie, kikũttaiaiokhtsip'ă otan'iipiau am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A; kikũttomisauanistopa sinaksin, pokax ki ũs'stax maau'auěsts kumut'totssũpanistsistutsip itsak'sin?

17 Ki itskit'siuax ki akap'ioyis ittũp'sũxkitsĩmaie Bethany; ki annim'itsok'au.

18 Ki ksĩskũna'tũnni mat'skitapposi akap'ioyis, itun'otsiu.

19 Ki otsitsĩnno'osi moksoku'i omũx'iniistsisi, itoto'aie ki matsitokonĩmau'atsaie, nam'itaisii suio'pokists, ki anistsiauaie, ũnnianist'sauũksaiin as it ksěsto'a. Ki omũx'inistsis sotũm'ikũnipisuiu.

20 Ki ũksĩnimatsax otsĩnis'au, skai'etũkkiau, ki an'iau, Mau'maikipikũnipisuiu!

21 Jesus an'istsiuax, kitau'mũnistopuau Aumaitũkkienoainiki, saietũkkienoainiki itsistuts'ipi omũx'inistsisi kimataksikaksistutsipa, ki nokũt'anistomĩnoainiki am'o nitum'moi, ũnistũp'itsit, ki ũnistũp'apiksistũkit omũk'sikimi; ak'ũnistutsip.

22 Kitak'omianistau'kũmũnipuai a'tsĩmũiikainoeniki au-mai'tũkkienoainiki, kitak'okoksuai.

23 Ki otsitsipis'si nato'i'apioyis, omũkatoiapiekuax ki matappix ot'omũximoauax otũs'ksĩnimatstũksi ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanistapotũmapsĩn'na kumut'anistutsipiau am'ostsk? Tũkka' kit'okokaii am'ok otũmapsĩnnik?

24 Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksũppoõtsesattopuau tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'õtaniistopuau otũmap'sĩnni numut'auanistutsipi am'ostsk.

25 John otũs'tapĩnũksĩnni, Tsema itotstsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsĩpsattseiau, ki an'iau, mak'anĩnaniki spots' im; nitak'anikĩnan, kumauk'stauaumaitoauaiĩksix?

26 Ki mak'anĩnaniki ma tap' pi, nitstũnnauũnaniau matap'pix; tũk'ka ikũn'auaniau John mũkoprophetsi.

27 Ki anistsiauaie Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipĩnan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuau otũmap'sĩnni nimut'auanistutsipiau am'ostsk.

28 Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kũmi matap'pi, na'tokũm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ă, matap'otũk kit annok' ksistsiku'i nitsĩn'simman.

29 An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po.

30 Ki matstĩk'i itoto'aie ki mat'anistsiauaie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ă; ki matsitappo'atsaie.

31 Tũma' amoxi ũs'satsĩma un'ni otsitsi'taniaie? An'istsiauaie, Matom'siuă. Jesus an'istsiuax, kitau'mũnistopuau kitsauomai'pisuai Apĩstotokiũa itsĩn'naiisĩnni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau.

32 Tũk'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisĩnni istokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksěsto'au kitsĩnĩs'uai kimatsakoisauaitsitapuaua kũkaumai'toausuai.

33 Okh'tsĩk stĩk'i parable, itstsiu' tuks'kũmi nĩn'au, nap'ioyis itsĩn'aim, itsũppipumattomaie ĩnsĩm'man min'istsix, ki itsistse'pĩskũnattomaie, ki itatun'iakiu itsĩn'iokkeĩmskaupi, ki spiap'ioyis itap'istutsĩmaie, ki itũk'kumatokuyiuax ai'ĩnsĩmax ki itsi'pio:

34 Ki otas'tsĩssi mĩn'ists otai'akitsetspiěsts itũp'skuyiuax otap'otomokix aiĩnsĩmax mũk'okuyĩssi itsĩn'ists.

35 Ki ai'ĩnsĩmax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kũmi, itaua-iaik'iauaie, ki stĩk'i initsi'auaie, ki stĩk'i okotokix itau'aiakiauaie.

³⁶ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiauax.

³⁷ Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimmaiu noko'a,

³⁸ Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nõksinan'atopinanaiu otsinan.

³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie.

⁴⁰ Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimaxk?

⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie istsin'ists aits'isau.

⁴² Jesus an'istsiuax, kiküttomaisauanistopuaiisix natoi'sinaksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksistauük aiokotoksapiokoiskaiau, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apüstutüksinni ki skaie'tsip noöps'pīnanists?

⁴³ Ün'nikaie kumut'anistopuau Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksēsto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiixk.

⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsinnissiuük annök' ok'otoki, aksi'ksisiu, ki annök' matap'iuök ai'akittutütsinnissiuük okotoki aksipin'iau.

⁴⁵ Ki omük'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, isksinim'iau osto'auai umutai'puyisaie.

⁴⁶ Ki otap'sümmösax mök'sixenösax, üs'stünnyiauax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mök'siprophetsi.

22

¹ KI Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu,

² Spots'im istsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si.

³ Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksīniköttosaxax anniks'isk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax.

⁴ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'otomokix, ki an'istsiuax anistok'au anniks'isk üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'össin: nitap'otskinamix ki nitunīstakhtsimix ükainitaiu ük'okönaiksistsiau: Puksipa'atok okem'sinni.

⁵ Ki ap'etsimīuaie, ki oksoku'ouēsts itappoiau, tuks'kümi otsin'simman, stsik'i otsit'aumütskotükipi:

⁶ Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksistutuyiuax, ki initsiu'ax.

⁷ Ki omüx'ina otokh'tsimsi, itsis'tsetükkiu: ki itüp'skuyiuax ot-seēn'akemix, ki itsaiinakuaistutuyiuax anniks'isk inik'ixk, ki itsin'sīmaie otakap'ioyimoauaie.

⁸ Itüm'anistsiuax otap'otomokix, ük'aiksistsiu mak'okemsinni, ki anniks'isk üm'axk matsipumapsiu'ax,

⁹ Itap'poak moksoku'ists ki kit'okönaukonoaxk üm'mokau mak'okemsinni.

¹⁰ Ki anniks'isk apotükkixk itsitap'poiau moksoku'ists, ki ikönau'moipiauax ot'okönokonoauax makap'six ki ökh'six: ki itsüpanis'tsimiau üm'max.

¹¹ Ki omüx'ina otsipis'si möks'innoössax ümma, nan'nuyiaie nin'aai ikem'sinni istsiso'kösīmi, mat'süpskösattomaie;

¹² Ki an'istsiauaie, Napi'a, Tsa kanis'tsipipa kitsauomai'süpskösattosi ikem'sinni istsiso'kösīmi? Ki matsepuyiu'ats.

¹³ Omüx'ina itüm'anistsiuax otap'otomokix is'ksipistok otsists' ki oköt'sists, ki is'tüppippis, ki satüp'iksistsis ski'natsi; ak'itstsiu asain'sinni, ki papüx'ekinikani.

14 Akai'tappix nanikõttaiau: un'natosimix mat'toaiiau.

15 Itümis'tapuiiau Pharisees, ki itauüt'ünistsiiu mökitokonimõsuaie ote'poawsistsaie.

16 Ki ipokitüp'skuyiauaux otüsksinimatsauauax ki Herodians, ki an'istsiauaie, Nin'a, nits'ksinipinan kitau'müni ki kitau'münisksinimatstükki Ap'istotokiuä oksoku'i, ki kimatsümman'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappiipiau.

17 Anik'inan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsõktau mat'õksiuats?

18 Ki Jesus nan'ïmaie otsau'okömotsitappiisuai, ki an'iu kumauk'saksksinokipuauiists kitsiks's'tapokömotsitappiansuai?

19 Ünis'tsinümmokik mixkim, kumut'siponitapi. Ki ito'tsipotuyiauaie nitai'pünasainiini.

20 Ki an'istsiuax, tükka' am'o ostoks's'ä, ki tükka' osinaksin'ats?

21 An'istsiauaie, Cæsar otsinan'. Itüm'anistsiuax kotok' Cesar otsinan'ists, ki Ap'istotokiuä kotok' otsinan'ists.

22 Otokh'tsimsau annists'isk epo'awsistsk itskai'etükkiau, ki itskit'siauaie, ki oksoku'auai itappo'iau.

23 Neto'ik ksistsiku'ik, Saducees, anniks'isk an'iisk matsitstipats mat-sipua'u'osinni itoto'iauaie, ki ai'süppoõtsesattsiauaie,

24 Ki an'iau, Nin'a, Moses itüni'u enis'si nün'au, ki saaitstissi pokax, oskün' akokem'attsi'inaii otokem'an, ki ak'ksistauütomuyiauaie us'i pökax'.

25 Annok' ikit'sikümiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itstissi o'kosix itskit'siauaie otokem'an oskün' mök'okemattosaie:

26 Neto'initsiu osküni enis'aie, ki omat'osküni ki ikit'sikümiau ikönen'iau.

27 Ki itsako'ieniu ake'u.

28 Matsipua'u'osinni tükka' otakokeman'atsaie, ikit'sikümix? Tük'ka ikõnau'tuyiauaie.

29 Jesus an'istsiuax. Kitai'patsistutsipua'u kimatsksinipuauests natois'naksists ki ototümap'sinni Ap'istotokiuä.

30 Matsipua'u'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Netoi'nitsiau Ap'istotokiuä otatsim'otokatatsix Spots'im.

31 Annik' matsipua'u'awsinnik kiküttomisauanistop'ats annik' kitan'iipik Ap'istotokiuä.

32 Nesto'akauk Abraham otsinan Ap'istotokiuä ki Isaac otsinan' Ap'istotokiuä, ki Jacob otsinan' Ap'istotokiuä Ap'istotokiuä enix' matsinan'ouats, sa'kiaitappiix otsinan'ouax Ap'istotokiuä.

33 Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otüsksinimats'tüksinni.

34 Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauütomoi'piotseiau.

35 Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoõtsesattsiauaie, ki as'aksksinnuyiauaie, ki an'iu,

36 Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani istse'poawsists?

37 Jesus an'istsiauaie, Kitak'ükomimmau, Nin'a Ap'istotokiuä kitokõnai'uskëttsipõppi, kitokõnai'staaw, ki kitokõnai'tsitani.

38 Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni.

39 Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükomimmau kitopokau'pimok kanistük'omimmospa.

40 Annists'isk na'tokaistsk epo'awsists, ikõnaukõkitsimanists ki prophetix otan'ipists ikõn'itaitsiiests.

41 Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'õttsesattsuax,

42 Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e.

43 An'istsiuax, David umut'ainistainikõttaupiaie Nin'ä, otanipi,

44 Ap'istotokuä an'istsiauaie nin'a, netots'i tüpo'piit, nõk'ünistutoõsau kikatum'ix kitsitautütsekau'pipi?

45 David ninikõt'tüssi Nin'a, Tsa otak'anistoko'atsaie?

46 Ki matap'pi matsitsipa mõk'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik' ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoõttsetattau.

23

1 JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüsksinĩmats'ax,

2 Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'põtsisaie itau'piau:

3 Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manists'stutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau.

4 Issoksis'tsists itau'monimiauests soku'ests mõkopa'tosau ki matap'pix otsistsoauests itotom'iauests; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauests tuks'kümi okit'suauax.

5 Otokõnap'otüksuauests itsistuts'imiauests mõksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauests phylacteries, ki itomüx'istutsimests otsaieno'tüksuauests,

6 Ki ükome'tsimiauests oye'tanists istotom'iapioyists, ki nato'i'apioyists istotom'isopõtsists.

7 Ki otsitau'pissau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki mõks'inikõttosau, Rabbi, Rabbi.

8 Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokõnaix'okoauax.

9 Ki Pini'nikõttok matap'pi, annom' ksök'kum, kin'a; tuks'küma kin'oaua annök' spots'im itau'piuök.

10 Ki pinitsin'ikükik Nin'ax: tuks'küma kitsin'aimoaua, Christ.

11 Annök' omüx'imök ksësto'au, kitak'apotomokoau.

12 Annök' ak'omuxistutosiuök, aks'inüxistutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüxistutoau.

13 Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im istin'naiisinni: ksësto'au kimatsitaipipuu'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau mõk'itsipissau.

14 Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Nam'akex oko'auests kitau'attopuaiau, ki kitaisümiksistapatsimoiikapuu: mis'tüpkapii kitakoku'yisuai.

15 Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kõk'itokonoõsi tuks'küma matap'iuä mõkitanis'tsitsitasi kanistsitsi'tawpi kitaumaitu'yissi, kanistüm'ipuai ksësto'au Hell oku'yix kitak'anistsistokiaiistutoauau.

16 Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au kitsaps'tsiotüpünükipuu, kitan'ipuu annök' akitup'ütäuünüuök omük'atoiapioyis matsikiu'ats, ki annök' akitüp'ütäuünüuök omük'atoiapioyis isto'tokuiixkim, aks'istutsimaie!

17 Kitüt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuu: Tsīma' omük'o. Otoku'iixkim, ki omük'atoiapioyis annik' itatsīm'mīmīik otoku'iixkim.

18 Ki annök' akitüp'ūtauūniuök altar, matsikiu'ats; ki annök' ak-itüp'ūtauūniuök kotük'sinni altar itokhīts'tsipi, ai'aksīstutsīmaie.

19 Kitüt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuu Tsīma' omük'o, kotük'sinni, ki altar annök' itatsīm'etsīmök kotük'sinni?

20 Annök' aiakitüp'ūtauūniuök altar, itup'ūtauūniu altar ki mian'īsttokhītstsi.

21 Ki annök' aiakitüp'ūtauūniuök omük'atoiapioyis, itüp'ūtauūniu omük'atoiapioyis ki annök' iko'attomök.

22 Ki annök' aiakitüp'ūtauūniuök spots' im, itüp'ūtauūniu Ap'īstotokuia otspiso'pötsis ki annök' itokhittaupiuök.

23 Kitaks'ksīnipuu makapi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki īssoku'īsts kimatsatsipuuēstsau, okök'itsimanīsts, kīm'apiisīnni ki aumai'tüksīnni: am'osts ökh'si kök'satsösuaiau; ki mat'ökhsiuats kök staiīstutsīssuai stīk'īsts.

24 Kits' apstiotüpīnūkipuu, kitai'soautsauau inūx'soīksīssi, ki ki-taits'īsstimauau camel:

25 Kitaks'ksīnipuu maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kös'ā ki saiētso'kosi sauauts'ī kitūs'siipuaiau, ki pīstots'īm itui'tsiau minīk'otüksīnni ki auūt'tseisīnni.

26 Kitsaps'tsiī Pharisee, matom'siitau pīstots'īm kos'ā ki saiētso'kosa mök'ūtsīksīssī sauauts'ī,

27 Kitsaks'ksīnipuu maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisee kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Ksīkoken'imanīsts kine'tūmanīstspuu ai'ökhsīnīpiau sauauts'ītsi, ki pīstots' im itui'tsiau enix' okin'ouēsts ki makap'īsts.

28 Netoi'nītsīīī ksēsto'au kīto'kōmotsitappīīnipuu matap'pi, ki pīstots'īm kitotuitskitsipuai ksīs'tapokōmotsitappīīsīnni ki sauum'itsitappīīsīnni.

29 Kitaks'ksīnipuu maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitap'īstutsipuaiau prophetix otoken'imanoauēsts, ki kita'nūtsīstutsipuaiau mokōm'otsitappix otoken'imanoauēsts,

30 Ki kitanīpuau nītsa'kīaitappīīpīnanopi nīn'anīx otsa'kīaitappīīsai nīs'tasauopoksīstokemaumūnanopīau prophetix otsa'apūnoauēsts.

31 Ūn'nīkaie kit'auūtanīpuau, ksēsto'auūkauk annīks'isk matap'pīx inītsīxk' prophetsix o'kosoauax.

32 Tu'itok kīn'ouax otsauum'itsitappīīsuaūēsts.

33 Pīteksīnax, opīx'exīnasīnna, Tsa'a kitakanīstupīs'tapīxsattopats Hell īstokök'itsīmani?

34 Ūn'nīkaie, sat'sīk kītakītüp'skoaiāu ksēsto'au prophetix, ki mokök'ietappix ki ai'sīnakix: ki stīk'īx kitax'enītauaiāu ki kītiikau'aīstauaiāu; ki stīk'īx kitakīstīpstūstīpīs'auaiāu kitatoi'apīoyīmoauēsts, ki kītak'auksīstutūtauaiāu amīan'īstakap'īoyīsts otai'akīstīpīsai:

35 Mōkīttokh'ittaitssīī ksēsto'au kōnau'kōmotsitappīāpūnī ksök'kum ītsai'kīmskaiī. Abel mokōm'otsitappīūā otsa'apūn itūpots'tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apūnīaie annök', kitsītsenītauauōk itūt'sīkatsī omük'atoiapioyīs ki altar.

36 Kitau'mūnīstopuu kōnai'sīstskā aunok' o'tappīīsīnna akītotu'īēsts.

37 Jerusalem, Jerusalem ksęsto'auā kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itųp'skuaxk ksęsto'auā ok'otokix kumutauauaiak'iauaiau, nōkstanistsikapumoi'piauopi ko'kosoauax nipuau'ā manįstau'moipiopi o'kosix ki kimat'ōkhsitsipuu'ats!

38 Sat'sik, Koko'auai nam'itaitsiu kit'skitomoko.

39 Kitan'įstopuau, įssoots'i kimatakainokipuuau sauanenoainiki Atsim'siu annōk' paiuksipu'ōk Ap'įstotokiuā otsin'ikōsim.

24

1 KI Jesus itsųx'iu ki itsis'tųpaatomaie omųk'atoiapioyis ki otųsksinimatsax itoto'iauaie mōkanis'tsinnomoōsauaie omųk'atoiapioyis įstap'įstutųksinni.

2 Ki Jesus an'įstsiuax kikųttaisauainipuuuastsau kōnai'įstsk? Kitau'mūnistopuau, matakskit'aupa okotoki mōkstaiina'piksįstosi.

3 Otsit'tokhitaupįssi nitum'moyi Olives, ūsksinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'įnan Tsanįstsįs' akanįstsiu'astsau? Ki tsa akanįstsiu'a kitsipuksipusinni, ki punskšōk'kuasįsi?

4 Ki Jesus an'įstsiuax Iskskats'ik kōkstaipįstsiksįstutu'yisuai.

5 Akai'tappix ak'ųtsitotoiau nitsin'ikōsim ki ak'aniau Christ nęsto'akauk; ki ak'sipįstsiksįstutuyiauaux akai'tappix.

6 Ki kitakokhtsimattopuau auakaw'tseisįsts ki mak'auakawtseisįsts: Sats'sik kōkstai'apaitsitasuai; konai'įstsk ak'įtsįsiau; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats.

7 Aiok'auaua aksipua'tseiau aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu auu'ōssinni, ki ak'itstsiu okh'tokosįsts, ki ksōk'kumā otaks'ikauopiisįsts, ki akokōnau'toitstsiiau.

8 Am'osts Istokōnau'mųtųpipuįnawkuyii' sįsts.

9 Kitakaumųts'kakipuau kōkitapauksįstutoksi, ki kitaks'enikoaiu: ki kōnai'okauaua kumutaks'tsimmimmokoau nitsin'ikōsim.

10 Ki akai'tappix akįstskįmskųkiau ki akaumųts'katseiau, ki akau'kimotseiau.

11 Ki akaiēm'ix ksis'tapsix prophetix aksipuuaiu ki ak-sipįsksis'tutuyiaux.

12 Ki sauo'kōmotsitappiisinni otakau'osi, akai'tappix otųkome'tųksuaii akstuyiauaie.

13 Ki annōk' eikak'įmauōk umuk'itsipi aksikōmotse'piau.

14 Ki am'ok nin'naiisinni įstōkh'sitsiniksinni ak'anįstop kōnųs'ksōkkum, kōnai'okoaua mōks'ksniįsauaie; ki umuk'itsipi ak'otųmitoto.

15 Ninim'įnnoainiki ūs'tsimetsipi Daniel otan'įstopi atsim'apii įstai'puyįssi (annōk' an'įstomōk ūnnįsts'ksniįssi:)

16 Anniks'isk Judęa itau'pixk ūnnianįstitųpoks'kasau nitum'moįsts:

17 Annok' itokh'itaupiuōk oko'ai pinūnįsts'įnįssaatos mōk'sauautsįssi itsipsts'tsii oko'ai:

18 Annōk' įnsimman itau'piuōk pinūt'ūnįstsskos mōk'otsįssi otsįstotos'įsts.

19 Anniks'isk ipitap'piixk ki ūs'takataxk aksksinimiau makapi an-nįsts'įsts ksįstsiku'įsts!

20 Atsimoiikak kōk'stautsįmutasuai stuyįssi, ki įssik'opiiksįstsikui.

21 Annik' omųx'ipuįnasinni ak'itstsiu, itsitsįs'si ksōk'kųm, ki annok' manįsts'ipuįnapsi, aksįs'tųpūnįstsipuįnapsiu, ki įs'sotsk matakotųmanįstsipuįnapsiu'ats.

22 Ki annists'ists ksistsiku'ists sauun'natsistutsisests mat'akitstsipa matap'pi itsikōmotse'piaiau; aumai'tūkkixk, osto'auai itun-nats'istutsimēsts annists'ists ksistsiku'ists.

23 Kūmits'tsiki matap'pi kitai'akaniki Sūm'mīs, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos.

24 Ksīs'tapsix Christix akitsipuau'iau ki ksīs'tapsix prophetix, ki akanīs'tsinnūkiaiu omūk'apstosists ki pīsats'kasists; ki ikūm'itstsiki aks'ipīstsiksistutuyiauaax aumai'tūkkixk.

25 Sat'sik, kikau'anīstopuau.

26 Kūm'anītsenikiau sat'sit ksīs'tapsksōkkuyi ūn'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, šimiap'ioyīsts ūn'amauk; pinaumai'tūkkik.

27 Ksīstsikum' manīsttotsipuksipupi umut'autstsipi apinōk'kuyi, ki manīstsitūpikūnatspi ame'totsi; netoi' ak'ūnīsttsiu nīn'au okku'i otos'aie.

28 Mīksīnii otsits'tsipi, ūn'nim pi'tax akomooi'iau.

29 Annists'ists ksīstsiku'istsk ītsipu'inasīsts otaiksiuos'au, nato'si akski'īnūm, ki kokum'ikesūm matakanaķimauats, ki kōk'atosix akotots'īnīssiau, ki spots'im otsīs'kōpsīnni akauūt'apixip:

30 Ki Nin'auā okku'i otap'stosīnni akitsīnakoāie spots'im: ki ksōk'kum īstokōnai'tappix ak'otūmauyesiau, ki aks'īnnoyēiau Nīn'au okku'i spots'im ītsīssoksis'tsiku'ists ītsipsts'otosi, otūmap'sīnni ki omūxik'kūnnasīnni akopoto.

31 Ki ak'itūpskuyiauaax otatsīm'otokatatsix ak'soksīkkiaax, ki aumai'tūkkixk akitotomoi'pīiauaax, nīssoo'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi:

32 Annok', īsksnīk parable omūx'īnīstsīs; okūn'īksi otsa'kiūkkīnīsīssi, ki otsuio'pokassi, kitsksīnipuau nepu'yi itasts'tsiu;

33 Neto'i maks'īnīmenoainiki annists'isk, īsksnīk, mōkaststsīssi, ito'to okh'sepīstanīsts.

34 Kitau'mūnīstopuau am'oi o'tappiisīnaii mataksīstapu'ats otsauo-maisūpanīs'tsiosau annists'isk.

35 Spots'im ki ksōk'kum ak'eitsīnikau, ki nitse'poawsīsts matakeitsīnikau'ēstsau.

36 Annik' ksīstsiku'ik ki annik' itai'ksīstsikumīopik matsksīnīm'ats matap'pi, Spots'im ītso'tokatatsix matsksīnīm'axauāie, Nīn'au nīts'ksīnīmaie.

37 Noe otsīksīs'tsikūmīsts manīstsi'piēsts, netoi' ak'anīsttsīiēsts Nīn'au okku'i oto'saie

38 Otsauomo'kōnaiokkeuasi ksōkkum manīstau'yīpiau ki manīstai'sīmīpiau, manīstok'kemīpiau manīsta'pikōttūkkīpiau, itūp'itsiu annik' ksīstsiku'ik, Noe otsit'sūppopīssi akh'iosatsīs.

39 Ki matsksīnīm'axau otsauomo'kōnaiokkeuasi ki it-sau'īnakuāīstutuaiaiu; netoi' ak'anīstsiu Nīn'au okku'i oto'saie.

40 Natsitappīix akotūmitau'pīiaiu insīm'man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stšik'i ak'sķītau.

41 Natsitappīix akex' akītaipīk'īakiau; nituks'kūmi ak'otoau, ki stšik'i ak'sķītau.

42 Ūn'nikaie mokōkik: kimats'ksīnipuau annik' itai'ksīstsikumīopik kitsīn'aīmoau otai'akītotopik.

43 Am'okā īsksnīk', Napioyīs īstōkhsīn'auā otksīnīm'opi annik' itai'ksīstsikumīopik otai'akitotosi kōmos'iepītsīuā īs'taiūskskūmiuopi, īstai'saiepukītsētšīmopi oko'ai īstokītsīm'i mōkopokse'īsaie.

44 Ūn'nikaie ūk'aisūppuiapīstotosīk; kitsit'sisauaitsitatopuai, Nīn'au okku'i ak'itoto.

45 Tukka' aumai'tükki ap'otükkiuä, ki mokök'i apotükkiuä annök' otsin'aim otinaiäts'okök oko'ai istsitappim'ix, mök'okömotokotösax otso'öšinoauësts?

46 Atsim'siu annök ap'otükkiuök, otsin'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ünistsistutsimaie.

47 Kitau'münistopuau, akokönitainaiäts'iuaiie otokönai'nanists.

48 Ki annök sauum'itapotükkiuök, makotots'anissi u'skëttsipöppei ai'sümsiu nitsin'aim;

49 Ki makaumütüpauaiak'iüssi ot'opokapotükkimax, ki makopoks'oyimüssi ki mak'opoks'imimüssi ai'simix;

50 Annök' ap'otükkiuök otsin'aim ak'oto annik' kustiuku'ik otsauomüsks'kümösaie, ki annik' itai'ksistsikumioepik ot-sauomüs'ksinniissi,

51 Ki akaiaketsin'iuaiie, ki aiakokotsiuaiie mök'itauipissaie otsitau'pipiix ksistapokömotsitäppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

25

1 SPOTS' IM istsin'naiisinni aketum'anistsiau ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuauësts, ki itsux'iau mökota'tsemösau annök' ai'akokemiuök.

2 Ki nis'itsix mokök'iau, ki nis'itsix mat'tsapsiau.

3 Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tsimiau ot'anakimatsuauësts, ki, mat-totükkiu'axau okke'anakimatsis:

4 Ki mokök'ixk ipok'iotscmiau otanakimatsuauësts okke'anakimatsis, kos'ix itsüp'pitükkiu.

5 Annök' ai'akokkemiuök otai'sümsi, ikönai'okano'piau ki ikönai'okax.

6 Ki itüt'sikiikokoi ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiuä ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai.

7 Itümökönaipuau'iau am'ox ake'kuax, ki ikön'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuauësts.

8 Ki mat'tsapsix an'istsiauax mokök'ix, kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanësts ük'aiitsinikaiau.

9 Ki mokök'ix an'istsiauax, Sa; matakakauo'ats ksëstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkix kök'opumattosuai.

10 Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie okkem'sinni: ki ai'okip.

11 Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pixikinani.

12 Ki an'istsiuax, kitau'münistopuau kimats'ksinopuauats.

13 Ün'nikaie mokök'ik', tük'ka, kimats' ksniupuauats annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioepik Nin'au okku'i otai'akitotopik.

14 Spots'im istsin'naiisinni netum'anistsiu nin'au annök' piuo'ök, ki niniköt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists.

15 Ki tuks'kai ikotsiu'aie nisitsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki könai'tappix itanistokotsiu'ax manist'okotsistutsipiau; ki itau'matto.

16 Annök' ikuyiu'ok nisitsi'i itawk'pumaupix itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nisitsix itawk'pumaupix.

17 Ki netoi annök' ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix.

18 Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkimim'iaie.

19 Otai'süm mosi, am'ox ap'otükkix otsin'aimoauai itoto'yiinai, ki ipokoks'tükimiuax.

20 Ki annök ikuyiu'ök nīsitsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsīpatopiau stsīk'ix nīsitsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nīsitsi'i itawk'pumaupix: Sat'sīt nitokuinan' matsīs'ītsix.

21 Otsīn'aim an'īstsiuaie, kitökhs'īstututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'mүнүssatsipiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īēsts: Kitsīn'aim otse'tametüksīnni ītsipi'it.

22 Annök' iku'yiuök natokūm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokūmi itawk'pumaupix: Sat'sit, nīmat'okuinani mats'īstokai itawk'pumaupix.

23 Otsīn'aim an'īstsiuaie, kitökhs'īstututükki, okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'mүнүssatsipiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īēsts: Kitsīn'aim otse'tametüksīnni ītsipi'it.

24 Annök' ikuyiu'ök tuks'kūmi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksīno ksēsto'a kitse'īnai, kikūt'tomaisūppipumattopi kitai'pokiaki, ki kikūttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki;

25 Ki nīsiko'pum, ki nīsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sat'sit, kitsinan.

26 Otsīn'aim an'īstsiuaie, kitsaum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksīnoki nitai'pokiaki nikūttomai'sūppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni kūttomauanit'apixipi:

27 Kumaukstauokotaiīksīxau au'awtsoomūtskotūkkix nītsīx'kīmīmīx, ki nīsitotopi nök'staitokuyitopi nītsinan'ix ki umut'okuyesix.

28 Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok' annök iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix.

29 Annīks'isk iku'yīxk ak'okotaiiau, ki otaksinanoaiiau akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomoau annīk' ooko'ōsīnik.

30 Ki īstūp'satūpīksīstsīs ap'otūkkīuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'itstsiu asain'sīnni ki satse'kīnani.

31 Otak'ītotosi Nin'au okku'i ottsa'pīnasīnni ipokom'ōssau otokōnatsīm'otokatatsīx, ak'otūmotokhitaupiu otsīstsapīssopōtsīs:

32 Ki akokōnipotamoi'piaiau ikōnai'okauaua: ki aiakanīstaiaketaipīksīstaiiau emūk'ikīnaikuūn manīstai'aketaipīksīstopiāx emūk'ikīnax ki apomūk'ikīnax:

33 Ki akotūpīpiuax emūk'ikīnax onet'otsīs ki ap'omūkikīnax otse'aksīssauotsīs.

34 Omūx'ina akotūm'anīstsiuax annīks'isk onetotsīs itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsīms'īmīx, ki nīn'naiīsīnni matsīk' annīk' kitapīstutomokiīk, otsauomap'astutoōssi ksök'kum.

35 Nitse'nots, ki kit'okokīpuau aau'ōsīn; nitse'naki, ki kitsit'tutokokīpuau: nītsi'piitappi, ki kito'tokīpuau:

36 Nīmatsīstotospa, ki kitsīs'totosatskokīpuau; nitokh'tokos, ki kitsīpīs'kotokīpuau; itai'okiakiopi nīsitau'pi, ki kitsittotaakīpuau.

37 Mokōm'otsitappix akotūm'anīstsiuaie, Nin'a, tsanītsi'i kit sīt? In o pīn an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinān.

38 Tsanītsi'i kitsīts'īnopīnān, kitsi'piitappiisi ki kito'tosīnīn? Ki kī-matsīstotospa, ki kitsīstotos'atskopīnān?

39 Tsanītsi'i kitsīts'īnopīnān kitai'okhtokos, ki kitsitau'pīssi itai'okiakiopi ki kītsito'taatosīnān?

40 Ki omūx'ina ak'anīstsiuax, kitau'mūnīstopuau kanīstitūpīstutsipuai tuks'kūma inūx'tsīma am'ox nīx'okoax, kitanīsts'īstutomokīpuau.

41 Akotūm'anīstsiuax annīks'isk ote'aksīsaūtsīs itau'pixk, īs'tapuk emūtskax mōkseīnsau, ūksustsīnasii īs'tapuk,

ek'aisepütsistotomoiiauax au'tutsokiuã ki oto'tokatatsix:

⁴² Tük'ka, nitau'nots, ki kimatsšssok'ipuaua: nitse'naki, ki kimat'tutukkokipuaua:

⁴³ Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuau: nimats'istotospa, ki kimatsistotosats'kokipuaua: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipšskotokipuaua.

⁴⁴ Osto'auai ak'otümaništsiiauiae, Nin'a Tsaništsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitaupšsi itai'okiakiopi kökstaikawk'anistotöšinan?

⁴⁵ Ai'akotümaništsiuax, kitau'münistopu au kanist'saiitüpštutsipuai tuks'kümä inüxtsima amox, kimat'aništsistutomokipuaua.

⁴⁶ Ki am'oxi aksistüpitappo'iau üsk'sitauksistototspi: ki moköm'otsitappix akittappoiau üsk'sipaitappišinni.

26

¹ KI itüništsiu, Jesus otaiksiste'poattosšsts am'östs epo'awsšsts, itün'jštsiuax otüskšnimatsax,

² Kitsksinipuau aisto'küssi ksšstsiku'šts ak'itštsiu passover, ki Nin'au okka'i itaumüts'kau mök'štsiksšstoxöši.

³ Omük'atoiapiekuax, ki aisinakix, ki matap'pix otsin'aimoauax itümitüpaumooiau sp'a'toiapiekuün Caiaphas oko'aii.

⁴ Ki ai'sišsšpsattseiau mök'anistokotsiššmimotoöšsuaiae Jesus, ki mök'itsenitöšsuaiae.

⁵ Ki an'iau, piništs'štsis oye'tani štsiksšs'štsikui ökskakümištsikšniiau matap'pix.

⁶ Jesus otsitau'pšsi Bethany, Simon leper oko'ai otsišsšpsts'taupšsi,

⁷ Ake'ua itoto'aiae, ipa'tükkiu alabaster atüxak'sin puye' itsüp'patomaiae, akai'inxkšmasiuaiae, ki otau'yisaiae itsita'suyšinmaiae otokön'iaiae.

⁸ Ki otüskšnimats'ax otsinš'saxaiae, štse'tükkiax, ki an'iau mauk'etsšnikatopi?

⁹ Am'ok ipum'atotopi šs'taiekekaššxkšmasiuopi, ki kšm'atapsix šs'tauokotauopiauaiae.

¹⁰ Jesus otokh'tšmsi, an'jštsiuax, kumauk'sauaiksšxinoauaišksšx ake'ua ökh'siu nitapšstutu'yipi.

¹¹ Kšsto'au, kšmatapsix kitüsk'sauopoksemokoaiiau; ki nšsto'a kimat'šksauopoksemokipuaua.

¹² Am'ok puye' nostüm'i otsiša'suyšinšsi štsšstuts'imaiae mökštsopuiapšstutuyišsi nökštak'štsasi.

¹³ Kitau'münistopuau am'oi ökhs'štsšnikššni amianštan'šstopi könüş'ksökkumã, am'ok, am'o ake'ua otap'šstutsipi ak'ütanšstomaiae, mök'štsšksšnoöši.

¹⁴ Na'tšikopštsix, tuks'kümä, anštau Judas Iscariot, itappo omük'atoiapiekuax,

¹⁵ Ki an'iu, tsaništap'pi kitak'okokipuaii, ki nitakitüp'omutskau kšsto'au? Ki nitsi'tuyiauaiae nišp'pii ksšxšx'kšmšx.

¹⁶ Ki annik' itot'apsatsim mök'štamütskššaiae.

¹⁷ Ke'tani küt'taikopštštsii, šstotom'iksšs'štsikui, šksšnimats'ax itoto'iau Jesus, ki an'štsiauaiae, Tse'a kit'stapa kök'sopuiapšstutosšnan kök'kitšoyiši passover?

¹⁸ Ki an'iu šs'tapuk akap'ioyšs, ki om'ümã nšn'auümã anštok', Nin'a, an'iu, nštsiksštsšksšm'š astštsi'u: koko'ai nitüş'ksšnimatsax nitak'opokšoyimaiau passover.

19 Ki ũksšnimats'ax manıstan'ıstopıax itan'ısttutsımıax; ki itso'poušsıtutsımıau passover.

20 Ki otau'tŭkkusi, ipokıtau'pımıuax na'tsikoputsıx.

21 Ki otau'yısau, an'ıu, kıtau'mŭnıstopuau tuks'kŭmă ksęsto'au kıtakaumŭts'kauki.

22 Ki eks'kaiıkıkın'etŭkkıau, ki ikŕnau'mŭtŭpanıštsıauaıe, Nın'a nęsto'akats?

23 Ki an'ıu, annŕk okıt'sıs nitopoksıstapımakemauok kos'ı nitakaumŭts'kauk.

24 Nın'au okku'ı itanısts'ıtappo nıtsın'awpi: ak'ıtŭpokapiu annŕk' nın'auŕk imŭts'kaiuŕk Nın'au okku'ı! Kŭt'taipokaiıuopi annŕk' nın'auŕk, ıs'taŕkhsıuopi.

25 Judas anni'ısk itse'mŭtskawkısk, itŭm'anıštsıuaıe, Nın'a nęsto'akats? An'ıštsıuaıe, kıtan'ı.

26 Ki otau'yısau Jesus ito'tsımaıe ke'tanı ki itatsım'ıstutsımaıe, ki itau-min'ımaıe, kı ikotsıu'ax ũksšnimats'ax, ki an'ıu, Matsık', oyık'; am'oiıauk nostŭm'ı.

27 Ki mat'tuyıuaıe kos'ı ki thanks ikotŭk'kıu, ki ikotsıu'ax, ki an'ıu kŕnai'sımattok;

28 Am'okauk nıtsa'apŭn, mananısts'etoksınnı itŭp'ıtsıu itsai'kımskau akai'tappıx otsauum'ıtsıtappıısuauęsts mŕk'sınıšęsts.

29 Ki kıtan'ıstopuau nımatakŭtsımattopa am'ok mŭniokke sauomo'pokıtsıpsıtımattomınanıki manıs'sı nın'a ots'ınnaıšınnı.

30 Ki otınık'sau natoı'ınıksınnı itŭp'sŭxıau nitum'moyı Olıves.

31 Jesus itŭm'anıštsıuıax, nęsto'a kıtak'okŕnŭsskımskŭkıpuau annok'ă koko'ıkă: tŭk'ka, sın'aıp, nıtak'auaıakıau annŕk' ũks'kŭmıuŕk emŭk'ıkınax, ki ot'omŭkıkınauăšınna ısto'mŭkıkınax akŭneto'ıau.

32 Aıksıstatsıpuau'enıki kıtakıtŭpotoma'topuau Galılee.

33 Peter an'ıštsıuaıe, ikŭm'okŕnŭstsskımskŭkısıau ksęsto'a, nımat'akıstsskımskŭkıpa.

34 Jesus an'ıštsıuaıe, kıtau'mŭnısto, Annok' koko'ık otsauomit'awkkımsı nıpuau'ă nıoks' kai kıtakanı kımatsksınok'ıpa.

35 Peter an'ıštsıuaıe ŕkskıkŭmopoks'eniop, nımat'akanıpa kımatsksınopa; neto'ı ikŕnau'anııax ũksšnimats'ax.

36 Jesus itŭmıtŭpopokomıuıax Gethsemane an'ıstop, ki an'ıštsıuıax otŭksšnimatsax, annom' stau'pık, nıtakıtappo omım' nŕkıtŭt'tsımoiıkası.

37 Ki mat'tuyıuıax Peter, ki Zebedee otsıstok'ıokuyıx, ki itaumŭtŭpıkıkın'etukki ki itau'mŭtŭpeıkapıtsıtau.

38 Itŭm'anıštsıuıax nıtsıtŭpıkıkınętukki e'ınšınnı: annom' stau'pık, ki ŕk'ıtŭskskatŭkkiop.

39 Ki pa'tsııstŭpaatsıuıax, ki ısstokopi'u ostoksıs', ki itŭt'tsımoiıkau ki an'ıu, Nın'a, ikŭm'okotsıtstsıssı am'oi kos'a ũnnıanıstıs'tŭpıpotoŕssı; nımatakıtsıtan'ats, ksęsto'a kıtak'ıtsıtan.

40 Ki matskıtoto'ax otŭksšnimats'ax, ki ikon'oyıuıax oto'kanıax, ki an'ıštsıuaıe Peter, Awx'ats? Kıkŭttaukotŭskskŭmmokıpa tuks'kai itai'ksıstıkıımıopi?

41 Mokŕk'etsık ki a'tsımoiıkak, kŕkstaıtsıpıssıuıı ıssaks'ksınŭksınnı; sta'aw itsıtsı'tatomaıe ki ıx'ısakuyı matsı'uatı.

42 Ki mats'ıstapu ki itŭt'tsımoiıkau, ki an'ıu, Nın'a, am'oi kos'a sauo-mot'aisımmıenıki sauoımıs'tŭpıpotomokoenıki, kıtak'ıtsıtan.

43 Ki mat'oto ki mat'okonoyıuıax otsok'asax: tŭk'ka ıssoksım'au oŕps'puauıax.

44 Ki itskĩtsiuax, ki mats'ĩstapu, ki nioks'kai itũt'tsĩmooikau, ki netoi' au'aniu.

45 Itũm'itotoiax otũskĩnĩmats'ax ki an'ĩstsiuax okak' annok, ki issik'sĩstsikok: sat'sik aststsiu' itai'ksĩstsikumiopix, ki Nin'au okku'i itũp'aumũtskau sauum'ĩsitappix otsu'auẽsts.

46 Nipuak', õkittappau'op: annõk' nitakaumũts'kaukõk aststsiu'.

47 Ki otsa'kiai epuyĩssi, Sat'sik, Judas, na'tsikoputsix tuks'kũmã ito'to ki akai'tappix ipokom'iauaie inus'stoanix ki sõksĩs'tsĩsts ipa'tũkkix, itotoiax omũk'atoiapiekuax ki matap'pix otsĩn'aimoauax.

48 Ki annõk' imũts'kaũõkaie ikotsiu'ax apsto'sinni, ki an'iu, annõk' nitak'sĩnnauskippauõk, an'nõkauk: mi'eenok.

49 Ki ikõm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nin'a; ki itsĩn'nauskĩppiaie.

50 Ki Jesus an'ĩstsiuaie, Napi'ã, kumauk'sipuksipuksĩks? Itũmitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie.

51 Ki sat' sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'kũma itsitũpikĩns'tsakiuaie otsĩn'usstoan itsau'tuyiauaie, ki sp'a'toiapiekuũn tuks'kũmi otap'automok ot'auaiakiokaie, ki kõk'sĩnĩmaie okhtok'ĩsaie.

52 Jesus itũm'anĩstsiuaie, kitsĩn'usstoanã otsits'tsipi ĩststsi'ĩs; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enĩttaiau.

53 Kit'stapa nõkũttokotsitũp'atsĩmooikani nin'ã, ki annok' nõk'okuyĩssi otsĩtsksĩstsikoputsix legionix otatsĩm'otokatatsix?

54 Tsa akokototũmunĩstststsiu' natoi'sĩnaksĩsts, mõk'itũnĩststsiu'?

55 Neto'ik itai'ksĩstsikumiopik Jesus an'ĩstsiuax akai'tappix, kikũt'anĩstsiu'akipuaua kanĩst'sitappopuau kõmos'iepĩtsi annõk' pa'tũkkũõk inus'stoax ki sõksĩs'tsĩsts, kõk'otoksuai? Anĩs'tsiksĩstsiu' kitopokau'pimopuau omũk'atoiapioyĩs kõkũskĩnĩmats'opuau ki kimatseen'okipuauã.

56 Ki am'ostsk ikõnaiĩststsiu' mõks'enũpanĩstosau prophetix osĩnak'suauẽsts. Ikõnũskĩnĩmatsax itũm'skĩtsiiau ki ai'tsĩmmutaiau.

57 Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itũpĩpiauaie Caiaphas, sp'atoiapiekuũn, itomoi'piaupiau ai'sĩnakix ki omũks'ĩmix nĩn'ax.

58 Ki Peter piaapũtsitũpa'tseuaie sp'atoiapiekuũn oko'ai, kiĩsipim' ki ipokau'pimiuax ap'otũkkix mõkitokõnai'nĩsi.

59 Annok', omũk'atoiapiekuax ki omũks'imix nĩn'ax ki ikõnau'kõkĩtsĩmax, ĩstũp'iksĩstapenũpanĩssĩni ap'satsĩmiau mõks'enitõsauaie Jesus;

60 Ki matokonim'axau; otsito'tosax akai'tappix aiksĩstapenũpanix, matokonim'axau. Sako'okhtsim ito'toiax na'tsitappiix ai'tapksĩsenũpanix,

61 Ki an'iau, am'o nin'au an'iu nitokot'opũksĩnip Ap'istotok'iuã ota-toi'apioyis ki nitokot'sokapĩststsiu' nioks'kai ksĩstsiu'.

62 Ki Sp'atoiapiekuũn itsipuau', ki an'ĩstsiuaie, kitakstaie'puyipa? Tsaĩstapiu'a am'ox kitse'nũpanipiau?

63 Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoiapiekuũn mat'anĩstsiuaie, kita'tauũnĩsto Ap'istotokiua ipai'tappiua, kõk'aniksĩnan ikũm'ũmeniki Christ, Ap'istotokiua okku'i.

64 Jesus an'ĩstsiuaie, kitsemũniani; ki kitan'ĩsto sako'okhtsim kitaks'ĩnoauai'ĩni Nin'au okku'i, otsitau'pĩssi otũmap'sĩni ĩstset'otsĩsi ki umutsipuk'sipusi Spots'im ĩstsisoksis'tsikuĩsts.

65 Sp'atoiapiekuũn itũmai'pinotsĩmẽsts otsĩstotos'ĩsts ki an'iu, itũpepo'atomaie Ap'istotokiua; nitak'otsikipĩnana stsik'ix e'ẽnũpanix? Sat'sik, kikai'okhtouau oksĩs'tapinikõttsimani.

66 Tsa kit'stapiuauã? An'iau, mõks'eĩnsi.

67 Itüm'itaisokuttüttsiauaie ostoksīs'aie, ki oto'auēsts itsītauaiak'iauaie: ki stsīk'ix omi'tsīxikin̄stspuauēsts itsītauaiak'iauaie.

68 Ki an'iau, ksēsto'a Christ e'ēnūpanikīnan, Tūkka' kitauaiak'ioka?

69 Annok' Peter sauauts'im itau'piu, īstokītsīm'i pīstots'im: ki ake'kuūn itoto'aie, ki an'iu, ksēsto'a kitopokom'au Jesus Galilee īstsitappim'i.

70 Ki paiot'anīstsiuax matap'pix nimatsksīnoau'ats nimatsksīnipa kitan'ipi

71 Ki otsitūp'sūxsi kītsīm'iapioyīs, stsīk'i ake'kuūn nan'nuyenaie ki an'īstsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au nokūt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth īstsitappim'i.

72 Ki mata'toūniu, ki an'iu, nimatsksīn oau'ats nīn'au.

73 Ki otai'pīstsiksīsūm̄mosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'īstsiuaie Peter, E'mūniu, ksēsto'akauk tuks'kūmā: kitse'poawsīsts kitse'ēnūpaniki.

74 Itūmaumūtūpipako'sīnepuyiu, ki itaumūtūpūtau'ūniu, nimats'ksīnoau'ats nīn'au. Ki nipuau'ā sokīt'okumiū.

75 Ki Peter īksīnīm'aie Jesus ote'poawsinniaie, annik' itanīs'tsiauaie, otsauomokh'kumsi nipuau'a nioks'kai kitak'ani kimatsksīnokīpats. Ki itsūx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

1 OTAP'INÖKKUSI, kōnau'mūkatoiapiekuax ki matap'pix otsīn'aimoauax itūp'okōkitsīmaiaiu Jesus mōks'enitōsuaie;

2 Ki otai'īsksipīstōssuaie, itūnīstūppīp'iauaie, ki itūp'aumūtskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk nīnai'isk.

3 Judas, anni'isk otse'mūtskaukīsk, otsīnno'ōsaie, otanīs'sax mōks'eīnsi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsīpotuyiuax omūk'atoiapiekuax ki omūks'imix nīn'ax nīp'pix ksīxīx'kīmīx,

4 Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mūtskatop mokōm'otsaapūnni. Ki an'iau, Tsanīstappi nitokanīstappikipīnan'a? Ksēsto'a kitak'satsip.

5 Ki itsipsts'īstūpapīksīsīstsiuax ksīxīx'kīmīx omūk'atoiapioyīs, ki itsīs'tapu, ki itsiko'kōpsiu.

6 Ki omūk'atoiapiekuax mat'tuyiauaax ksīxīx'kīmīx, ki an'iau, matōkhsiu'ats ōk'itsūppitsōsau atsīm'isokaiīs, tūk'ka aa'pūnni ipum'attomiau.

7 Ki itau'kōkotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsīn'sīmman, pie'tappix mok'itstsōsau.

8 Ūn'nikaie itūsks'unnīstainikōttop a'apūnni īstsin'sīmman.

9 Itūmeēnūpanīstomaie annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauaax nīp'pix ksīxīx'kīmīx, umutopum'atopiaie annōk' Israel itūniau ūnni mōkanīstsīxkīmāsi;

10 Ki itopum'attomiauaie potter otsīn'sīmman, nanīstūn'ik Ap'īstotokiūā.

11 Ki Jesus paio'tsipuyimiuaie, nīn'aii; ki nīn'auā ai'sūppoōttsesattsiauaie, ki an'iu kikūtam'ipa Jews otsīn'aimoauai? Ki Jesus an'īstsiauaie, kitan'i.

12 Ki Omūk'atoiapiekuax ki omux'īnax ote'ēnūpanīstōssuaie, mat-sepuyiu'ats.

13 Pilate itūm'anīstsiauaie, kikūttaisauokhtoau'axau akauo'yi kitse'nūpanikoīsts?

14 Ki tuks'kai epo'awsīn matanīstsiu'atsaie; ki Nīn'auā eik'skaietūkkiū.

15 Annok' oye'tani nïn'aua itüsksaipotoyuaie tuksküm'i eën'naii ot'statauaie matap'pix.

16 Annik', nannan'attsiu tuks'kümi eën'naii, Barabbas an'istau.

17 Ün'nikaie otokönau'moösax, Pilate itünis'tsiuax, Tükka' kit'statauä köks'ipotomosuai? Tsöktau Barabbas, tsöktau Jesus, annök' anistauök Christ?

18 Tük'ka isksinim'aie umutsiksissat'siuösau, itaumüts'kau.

19 Otsitau'pissi okök'itsimani itsiso'pötsis, otokem'an itüpüt'oköttsiuaie ki an'istsiuaie, pinotokan'istappikit om'ä moköm'otsitappiua: tük'ka akauo'iests nit'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok' ksistsiku'ik, osto'i itots'tsiests.

20 Ki omük'atoiapiekuax ki omüx'inax eikakimattsiuax matap'pix mök'aukömönistösauaie Barabbas, ki Jesus möks'einsaie.

21 Nin'auä an'istsiuaie, Tükka' na'tokümix kitstatauau'a köks'ipotomoössuai? An'iau Barabbas.

22 Pilate an'istsiuaie Tsa nitakünnistutoau'ats Jesus, anistauök Christ. Ikön'auanistsiuaie, ünnianistauai'istais.

23 Ki nïn'auä an'iu, kumauk'anistauaisksiks? Tsanistapiu'äts ot-sauum'itsistutüksinni? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ünnianistauai'istais.

24 Otsinis'si, otsau'otokanistappikissaie, ki otai'akitstsissi äsinata'pii ito'tükkiu okke', ki itüs'tsimmiu otsipot'aipuyimösax matap'pix, ki itüniu', nimat'ototoimoko'ä am'o moköm'otsitappiua otsa'apünni: ksësto'auä sat'sik.

25 Itümökönai'puyiau matap'pix, otsa'apünni ünnianisttots'tsisaie nöstün'an ki no'kosinanix.

26 Itümipo'tomoyiuaie Barabbas: ki otai'ksististsipisösaie Jesus, emüts'kaiauaie öksiks's'toxösaie.

27 Ninauä otseënnakem'ix itüpip'iauaie Jesus itoköno'paupi, ki itokönaumoi'piiuaie eën'nakex.

28 Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki mawks'isokösimi itsüps'kaiauaie.

29 Otai'amitsinissau ksissiistsümmököni, itsis'tsümmökiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsisaie: ki auanaukopistuksis'aköttsiuaie, ki ai'ksistapanistsiuaie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai!

30 Ki ai'sokotuttsiuaie, ki matsimiau apai'i ki otokön'iaie itsitau'aiak iuaie.

31 Otai'ksistsiksistapanistüsuaie, asso'kösimi itsauts'imiauaie, ki otai'ütsisokösimaie itsüps'kaiauaie, ki itsistapip'iauaie mök'auaiistasuaie.

32 Ki otsüks'au, ikonoyiauaie nïn'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikösim Simon: isskuopa'atsiuaie otai'istaksin,

33 Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokisasiik, müksikinükotokönik,

34 Ikotsi'auaie moksimatossaiaii' itsipoku'yi ki gall ipa'sokasuyinimiauuaie: ki otüt'totsisaie, mat'skaksimattom'atsaie.

35 Ki itau'aiistaiiauaie, ki otsistotos'ists, ki aiaketotsiapiests, itsi'kötsotsiests: möks'eënpänistosi annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsiapiests nitsistotos'ists ki itsi'kötsopnaiaua.

36 Ki ito'piiuaie ki üs'sümmiauaie annim';

37 Ki itstom'iauaie otokön'i spots'i ksis'tapanissinni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai.

38 Na'tsitappix kömos'iepitsex ipauai'istauax tuksküm'i onet'otsisi ki stsik'i otse'aksissauts's.

39 Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsipsattsiauaie, ki auauükia'pixiau,

40 Ki an'iau ksęsto'a annök' ipüxin'imök omükatoi'apioyis, ki nioks'kai ksįstsikuįsts itsįksįst'apįstutsimök, kōmotse'piosit. Iküm'ūmeniki Ap'įstotokuia okku'i inisa'atoat auai'staksįn.

41 Neto'i omük'atoiapiekuax netoi'nitaiksįstapanįstsiauaie, kiai'sįnakix ki omüx'imix ipokaniau,

42 Kōmotse'piuax stsik'ix ki matokotsikōmotsepiosiu'ats. Ikümüm'įssi Israel otsįn'aim, ūnanistsįnnįsa'atos auai'staksįn, ki nitakaumai'tauūnan.

43 Au'maituyiuai Ap'įstotoki'i: annok' ūnnianistsikōmotse'piōsaie, maksinan'attūsaie: tük'ka iūniu', nęsto'akauk Ap'įstotokuia okku'i.

44 Kōmos'iepitsix ipok'auaistapixk neto'yistsk nokūtsitūp'apiximiauęsts okhpe'kįsts.

45 Nau'yi itai'ksįstsikūmiopi konūs'ksōkkumā itūp'skinatsiu piksu'yi itaiksįstsikumiopi.

46 Ki otsipik'susi itai'ksįstsikumiopi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itūni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kįsasiik, Nįtap'įstotokim, Nįtap'įstotokim, kumauk'skįkiks?

47 Stsik'ix itai'puyįxk, otokh'tsįmsau', an'iau, Am'o nįnau nan'nikōttįsuaie Elias.

48 Ki tuks'kūmā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksįppuyįnip, ki ito'kįmiuaie įstsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie mōksįmattosaiai'i.

49 Stsik'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmipuksipusi mōksikōmotse'piįsaie.

50 Jesus ota'atsoksepuyįssi, itaumūts'kaiuaie Sta'aw.

51 Ki Sat'sit, omük'atoiapioyis itsi'koksok'iakiopi ai'aketsįnikau, spots'im itots'ipinikau; ki ksōk'kumā itsi'papuyiu, ki ok'otokskuįsts ai'aketopiiu;

52 Ki a ken 'i man ists kau'opiiu; ki atsįm'six anniks'įsk ai'okaxk akaiēm ostūm'ouaęsts itsipuu'ax,

53 Ki ota'atsipuwasi Jesus, itsux'iau aken'imanįsts, ki itūp'ipimiau atsįmakap'ioyįsi, ki otsįnok'oaiau akai'tappiix.

54 Annok' eęnakin'au'ā, ki otopokom'įxk, otopokūs'satūkkimaxk Jesus, otsįnno'ōsau ksōk'kumi otsi'papuyiisi, ki otsįnįs'sau annists'įsk įstutsip'įstsk, eks'kaikopumiau, ki an'iau am'o emūn'iūmiu Ap'įstotokuia okku'i.

55 Ki akai'tappix akex' pie'tsi itūs'sūmmiauaie, anniks'įsk itotopok-iuo'įįxk Jesus Galilee, ki apotomoyiįkkaie:

56 Ki ipokom'iauax Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksįs'toauai, ki Zebedee okku'ix oksįs'toauai.

57 Otau'tūkkussi, akotsin'auā Arimathęa itsitappim'i anįstau Joseph, ito'to, tuks'kūma Jesus otūsksįnimats'aie:

58 Itappo' Pilate, ki ikōm'ōnįstomaie Jesus stūm' i aie. Pilate itūmūn'iu mōkaumūtskatosaię mostūm'i.

59 Ki Joseph otots'įssi mostūm'i, itsįsso'monįmaie ksįxįstokh'aipįtsi,

60 Ki itsįpststotomaie otauūt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatūn'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itūp'auapįmiuaie aken'imani įstokįtsįm'i, ki itsįstapu.

61 Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, itotau'piauaie aken'imani.

62 Ki annik' ksįstsiku'ik otōkhs'apįstutosau, mat'apinōkkusi, omük'atoiapiekuax ki Pharisees ikōnitoto'iauaie Pilate,

63 Ki an'iau, Nin'a, nitūsksksįnipįnan om'ā ai'pįstsįksįstutūkkiuā otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksįstsiku'i nitak'aatsipuu.

64 Anįt' ōkhs'įstutsįsįsi aken'imani nioks'kai ksįstsiku'įsts, otūs'ksįnimatsax mōkstai'sepiotosax, mōkstai'kōmosai'įsax,

mőkstai'anistosauax matap'pix, ũk'aipuau: ki sako'ipatsistutũksinni aks'istũpskits top matom'ipatsistutũksinni.

⁶⁵ Pilate an'istsiuax mattok'au eẽn'akex; is'tapuk, mi'istutsik.

⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'istutsimiau ake'niman, iskskũm'iauaie ok'otoksõkh'sepistan, ki istsi'iauaie eẽn'akex.

28

¹ ISSIK'SISTSIKUYII ksistsiku'i otai'ksiuosaie, otaumũtũpapinõk'kusaie issik'atoiksistsikui, Mary Magdalene ki stsik'i Mary itoto'iau mõks'iniisau ake'nimani.

² Ki, sat'sit, ksõk'kumã ai'papuyiu: tũk'ka Ap'istotokiua oto'tokatatsis spots' im itsinnisso'iĩnai, ki ito'to ki matskoap'imiauaie ok'otoksõkh'sepistan ki itop'iauaie.

³ Ostoksis'si netoinitai'natsuaie popos'ists, ki kaii'ksistotosiu neto'i kon'skui:

⁴ Ki ũsks'katũkkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiau enix'.

⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip ki-tap'ũssũmmauau Jesus annõk' kaiis'toksauõk.

⁶ Matsinakuaiẽm'ats: tũk'ka, ũk'aipuau otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nĩn'ã.

⁷ Ki kipi'tappoak, ki anistok'ax otũs'ksinĩmatsax otse'insinni ũkaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsinnoauau: sat'sik, kikau'anistopuau.

⁸ Ki itsikĩp'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametũkkiau; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otũs'ksinĩmatsaxaie otse'poawsiniaie.

⁹ Ki otsitappo'sauax mõkitsinnikoõsauax otũs'ksinĩmatsaxaie, sũm'mĩs, Jesus ito'tatsemiuax ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki eĩn'ĩmiauaie okõt'sistsaie, ki ita'tsimmĩmmiauaie.

¹⁰ Jesus itũm'itũnistsiuax, Pinikopuk; mĩs'tapuk, anistok'au nĩx'okoax mõk'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau.

¹¹ Annok' otsa'kaiatapposau, sũm'mĩs, stsik'ix ũsks'katũkii itoto'iau akap'ioyĩs, ki aitsĩn'nikoyiauaia omũk'atoiapiekuax nitap'ii.

¹² Kiotokõnau'moõsau ki omũx'ĩnax otokõnai'puyĩsau, ikotsi'auax eẽn'akex akaiẽm'i itawk'pumaupix,

¹³ Ki an'istsiauaia, ũnnik' otũs'ksimĩmatsax nitsa'kiaiokasinan, sepi-oto'iax ki itsikõmoõ'attsiauaie.

¹⁴ Ki nĩn'a okhtsis'saie, nitaksemũnan ki kitakitsikõmotse'piopinan.

¹⁵ Mat'toyiauaia itawk'pumaupix, ki otksinĩmatseipuaiaiax iia'tutsimiau ki annik' anĩssĩn'nik Jews sa'kiauanistomiax.

¹⁶ Nitsi'koputsiax otũs'ksinĩmatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'istopi.

¹⁷ Ki otsinno'õsauaie itatsĩm'mĩmmiauaie: ki stsik'ix sai'etũkkiax.

¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsĩpsattsiauaia, ki an'istsiauaia, kõnau'tũmapsinni spots'im ki ksõk'kum nit'okoko.

¹⁹ ũn'nikaie, is'tapuk, isksinĩmats'okau kõnau'mianistsitappii, ũs'tapĩnokau ninikõt'tokẽsts otsĩn'ikõsimẽsts kĩn'un, ki okku'i, ki atsĩm'istaaw:

²⁰ Isksinĩmats'okau mõk'satsisauẽsts kitan'istopuauests; ki sat'sit, kitũsks'opoksemopuau anistsiksĩs'tsikuĩsts aiksiuo'si ksõk'kum.